

Відділ освіти
Уманської міської ради
Методичний кабінет
Навчально-виховного комплексу № 1
«Дошкільний навчальний заклад –
загальноосвітній навчальний заклад I ступеня»

Войтенко Н.В.

Інтегрований тиждень в початковій школі

Методичний посібник

**Умань
2018**

Автор: Войтенко Ніна Василівна, вчитель початкових класів, старший вчитель, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії навчально-виховного комплексу № 1 «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад I ступеня»

Рецензенти:

Росенко Людмила Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Новіцька Людмила Іванівна, заступник директора з навчально – виховної роботи навчально- виховного комплексу № 1 «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад I ступеня»

Інтегрований тиждень у початковій школі

У даному посібнику представлено досвід конструювання освітнього процесу на засадах інтеграції, розглянуто проблему інтеграції у педагогіці та особливості побудови інтегрованих тижнів у початкових класах, подано приклади їх організації.

Буде цікавим для вчителів, які прагнуть урізноманітнити види діяльності учнів, не допускаючи їх перевантаження, розвивати молодшого школяра відповідно до його пізнавальних можливостей, розширюючи цілісне уявлення дитини про світ.

Схвалено рішенням методичної ради закладу, протокол № 2 від 17.12. 2017 року; рішенням методичної ради міського методичного кабінету, протокол № 2 від 19.12.2017 року.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ I. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ.	5
1.1. Інтеграція як педагогічне поняття та її застосування в початковій школі	
1.2. Реалізація інтегративного підходу у початковій освіті через проведення інтегрованих тижнів.	7
РОЗДІЛ II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ТИЖНІВ	10
2.1. Розробка інтегрованих тижнів засобами технології Mind-mapping	
РОЗДІЛ III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ	36
3.1. З методичної скриньки (конспекти заходів у рамках інтегрованих тижнів)	
3.2. Результат роботи інтегрованих тижнів.	66
БІБЛІОГРАФІЯ	74

ПЕРЕДМОВА

«Сьогодні необхідно не просто вдосконалювати зміст, форми, методи й засоби навчання, а потрібна докорінна зміна самої ШКІЛЬНОЇ технології... саме технології, а не техніки, розуміючи під першою внутрішню організацію програмового навчального матеріалу, який підлягає засвоєнню, принципів та способів побудови процесу опанування цього матеріалу»
Д. Ельконін

Ключова освітня реформа, що відбувається нині в Україні, яка спрямована на побудову Нової української школи, турбує кожного освітянина. Адже вона стосується не просто зміни освітньої системи, а й педагогічного мислення, шляхів і засобів навчання. Зробити школу привабливою для учня, відкритою для батьків і громадськості, перетворити школу отримання знань на школу здобуття навичок, практичного досвіду та вмінь їх застосовувати у житті, належить, перш за все, сучасному вчителю. Саме від нього залежить результат реформи та майбутнє української освіти.

Оскільки початкова школа і тут знаходиться в авангарді змін, так як реформа розпочинається з 1 класу, велика відповідальність і надія покладається, насамперед, на вчителів початкових класів. Наразі чекає на затвердження Новий Стандарт початкової освіти.

В умовах оновлення змісту початкової освіти кожного небайдужого учителя турбують питання: як організувати навчальний процес, щоб у дітей було бажання вчитися? Як забезпечити якісне засвоєння програми, уникнувши надмірного перевантаження учнів? Як реалізувати задекларовані Новим Державним стандартом підходи у навчанні та основну мету початкової освіти, що полягає у формуванні в учнів цілісної картини світу?

Як свідчать результати аналізу сучасної практики, ефективному вирішенню означених питань сприяє конструювання навчального процесу на засадах інтеграції. За спостереженнями педагогів, інтеграція змісту освіти дозволяє розв'язати конкретні професійно-педагогічні проблеми. Так, якщо учні слабо сприймають предметний матеріал чи не розуміють його, бо у них ще недостатньо розвинене системне мислення, якщо процес формування цілісних знань є утрудненим, що пов'язано з неналежним рівнем усвідомлення суттєвих та несуттєвих ознак об'єкта вивчення, то запропонована технологія сприяє їх вирішенню. Інтеграція посилює пізнавальні інтереси учнів, здійснює всебічний розвиток особистості, яка прагне нетрадиційно розв'язувати сучасні проблеми. Різноманітні види діяльності тематичного інтеграційного навчання дозволяють уникати перевантажень учнів, розвивають молодшого школяра відповідно до його пізнавальних можливостей, розширюючи цілісне уявлення дитини про світ.

Практична реалізація ідеї інтегрованого навчання має і додатковий ефект – сприяє розвитку образного, емоційно ціннісного ставлення дітей до навчання, бо

вони краще розуміють навчальний матеріал на міжпредметній основі, що є запорукою успішного формування не тільки предметних компетентностей учнів, але й ключових, зокрема, вміння вчитися.

Не дивлячись на те, що переваги запровадження інтегрованого підходу в освітній процес початкової школи є очевидними, у багатьох педагогів виникають труднощі щодо впровадження його у практику. Учителі здебільшого реалізують його, проводячи інтегровані уроки, рідше – інтегровані дні, і зовсім мало – інтегровані тижні.

У даному посібнику запропоновано досвід навчання молодших школярів у процесі організації інтегрованих тижнів. У I розділі розглянуто проблему інтеграції у педагогіці та особливості побудови інтегрованих тижнів, а у II розділі наведено приклади їх організації.

РОЗДІЛ I

1.1. ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНЕ ПОНЯТТЯ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Проблема інтеграції не нова для педагогіки. Завдання використання міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в різні періоди висували Коменський Я.А., Локк Д., Гербарт І., Дистервег А., Ушинський К.Д.

Проте, міжпредметні зв'язки та інтеграція змісту – це різні дидактичні поняття. Міжпредметні зв'язки передбачають короткочасне та фрагментарне перенесення інформації з одного предмета на інший. Як правило, вони короткотривалі в часі. Інтеграція змісту на уроці забезпечує вищий рівень узагальнення і систематизації інформації, що сприяє розумінню виучуваного матеріалу.

Поняття «інтеграція» слугує для позначення процесу чи стану відбудови через відновлення, поповнення, об'єднання в ціле раніше ізольованих частин.

Інтеграція (в навчанні) – це процес встановлення зв'язків між структурними компонентами змісту в рамках певної системи освіти з метою формування цілісного уявлення про світ, орієнтований на розвиток і саморозвиток особистості дитини.

Визначають три рівні інтеграції: внутрішньо предметна, транспредметна та міжпредметна. Якщо внутрішньо та транспредметна інтеграція застосовується, як правило, при розробці навчальних курсів, підручників і посібників, то вчителі у своїй практичній роботі застосовують міжпредметну інтеграцію.

Міжпредметна інтеграція визначається як синтез фактів, понять, принципів двох і більше дисциплін і використовується в різних освітніх ланках, починаючи з дошкільної.

Проте, сучасні науковці М. Вашуленко, Н. Бібік, Л. Кочіна зазначали, що «особливо актуальними є спроби інтеграції різнопредметних знань у початковій ланці освіти, оскільки молодші школярі сприймають об'єкти навколишнього світу не розчленовано, не усвідомлюючи їх істотних ознак».

Академік О.Я. Савченко у підручнику «Дидактика початкової освіти» зазначала, що «блискучим прикладом проведення інтегрованих уроків був досвід В. Сухомлинського, його «уроки мислення в природі», які він проводив у Павиській середній школі для 6-річних учнів. Це, на наш погляд, – інтеграція основних видів пізнавальної діяльності (спостереження, мислення, мовлення).

Сама ж Олександра Яківна відзначала інтегративний підхід як один з напрямів оновлення уроків у початкових класах, що «сприяє інформаційному збагаченню сприймання, мовлення та почуттів учнів завдяки залученню цікавого взаємопов'язаного» [9, 372].

Мариновська Оксана Яківна, доктор педагогічних наук, професор Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, розробила інтегральну технологію навчання в початковій освіті, яка ґрунтується на концептуальній ідеї виявлення в різних навчальних предметах однотипних елементів (проблем, сюжетів, подій, закономірностей тощо) і поєднання їх у якісно нову цілісність з метою створення загального образу світу.

Мета технології – створити оптимальні умови для розвитку та самореалізації школяра шляхом формування цілісних знань про об'єкт, що вивчається.

Формою реалізації інтегральної технології є інтегровані уроки. Мариновською О.Я. розроблено рекомендації щодо їх побудови в початковій школі:

1. Плануючи проведення інтегрованих уроків, доцільно проаналізувати навчальні програми, зіставити матеріал різних навчальних предметів, визначити близькі за змістом теми, вибрати принципово важливу тему.

2. Учителю слід завчасно передбачити місце інтегрованого уроку в системі уроків за календарно-тематичним плануванням, узгодивши з іншими формами організації навчального процесу, зокрема, технологічними уроками (інтерактивний, особистісно орієнтований тощо).

3. Найдоцільніше проводити інтегровані уроки з метою узагальнення і систематизації знань учнів в рамках вивчення принципово важливої програмової теми (тип уроку – узагальнення і систематизації знань). Однак, як показує практика, їх вибір обумовлений метою та завданнями вчителя, тому інтеграція змісту можлива і на уроках комбінованих, засвоєння нових знань, засвоєння вмінь і навичок, застосування знань, вмінь і навичок (за класифікацією типів уроків В. Онищука).

4. Інтеграція змісту на уроці не повинна перевищувати сорока відсотків, оскільки може відбутися зміщення доміанти у процесі вивчення конкретного навчального предмету, зокрема, якщо на уроці читання використовується надмірна кількість інформації з природознавства, то домігантою такого заняття стане природнича складова.

5. Інтегровані уроки можуть бути не тільки традиційні за формою організації і проведення, але й нетрадиційні (уроки-подорожі, уроки-казки тощо). Враховуючи вікові особливості молодших школярів, останні практикуються

частіше. Тому в умовах предметно орієнтованого типу навчання, інтегровані уроки часто класифікують як нетрадиційні.

6. Оскільки, інтеграція змісту слугує засобом формування цілісних знань, то зміст смислових блоків різних предметів має бути ретельно дібраний і структурований навколо теми уроку.

7. Спільною темою краще обирати загально пізнавальну тему, визначену на уроках природознавства, Я у світі, читання.

8. Навчальна інформація повинна бути зрозумілою та усвідомленою дітьми. Цьому сприяє постійне звернення вчителя до особистісного досвіду дітей, його узгодження з навчальними завданнями.

На практиці інтегральна технологія знаходить своє відображення в уроках двох видів: інтегрованого та бінарного, який є різновидом інтегрованого. Бінарний та інтегрований уроки мають спільну тему, можуть проводитися 2-ма вчителями.

А відрізняються тим, що інтегрований урок має спільну мету, сюжет, навчальна інформація з різних дисциплін об'єднується в один змістовий блок, вчителями спільно добирається фактичний матеріал; може проводитися одним вчителем, асистент залучається рідко.

У бінарному уроці інформація з різних навчальних предметів подається окремими блоками; вчителю обов'язково допомагає другий учитель або асистент з батьків тощо.

Структура інтегрованого уроку (за О. Мариновською):

I етап. Актуалізація опорних знань (підготовка до сприйняття; опора на особистісний досвід школярів; розкриття пізнавального інтересу, перевірка домашнього завдання тощо).

II етап. Цілепокладання (мотивація; повідомлення теми, мети уроку; залучення учнів до визначення очікуваних результатів).

III етап. Вивчення нового матеріалу (усвідомлення змісту смислових блоків, розроблених на інтегрованій основі; розкриття основних домінант уроку).

IV етап. Закріплення (закріплення нових знань і способів дій; цілереалізація (з'ясовується ступінь досягнення мети уроку); контрольно-оцінювальна діяльність; залучення учнів до проектування наступного уроку).

Інтегрований урок відрізняється від традиційного тим, що етап вивчення нового матеріалу передбачає інформацію, розроблену на інтегрованій основі.

1.2. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ТИЖНІВ.

Формами інтеграції можуть бути не лише інтегровані уроки, а й інтегрований курс, інтегрований день, інтегрований тиждень. Зупинимося на останньому детальніше.

В основу побудови інтегрованого тижня нами покладено тематичний спосіб планування, розроблений групою науковців на чолі з д.п.н. Н.Гавриш. Як зазначають автори, «сама ідея тематичного планування не нова. У 20-х роках ХХ ст. розроблені програми, в основу яких покладено тематичне планування. Ідею комплексного інтегрованого міжпредметного вивчення навчального матеріалу

не підтримали педагоги, вчені і методисти і його було заборонено.... Проте, тематичне планування широко використовується в роботі з дітьми, що мають будь-які відхилення у психофізичному розвитку. Таке планування спирається на принцип групування матеріалу (наприклад, теми «Гриби», «Комахи», «Квіти» тощо), щоб полегшити дітям осмислення сукупності, взаємозв'язку предметів, об'єктів, явищ навколишньої дійсності. Тобто педагог ознайомлює дітей із загальновідомим способом групування певних сукупностей предметів чи об'єктів дійсності, пояснює принципи об'єднання цих елементів у систему. Від дітей вимагається лише засвоєння готових знань».

Наше тематичне планування, – наголошують розробники, – також побудовано з урахуванням принципу групування навчального матеріалу, але разом з цим передбачено активну участь дітей в його систематизації та спрямовано на формування в дітей основ діалектичного світогляду, розкриття їх творчого потенціалу, розвиток здібностей та вміння самостійно, активно пізнавати довкілля. Завдання педагогів — допомогти дітям усвідомити системність, цілісність реального мінливого світу у розмаїтті проявів, через формування уявлень про людську сутність, тваринний, рослинний, предметний світ підвести до елементарного розуміння загальних законів буття, про взаємозв'язок усього суттєвого. Особливість цього підходу виявляється в такій організації освітнього процесу, який допомагає максимально реалізувати пізнавальну активність дітей під час дослідної діяльності та сприяє формуванню таких важливих особистісних якостей, як компетентність, активність, ініціативність, креативність та самостійність» [1, 22].

Ефективним способом реалізації тематичного планування є застосування методу інтелектуальних карт (mind-maps) або карт розумових дій. Автором технології Mind-mapping є англійський професор, відомий дослідник з проблем інтелекту, психології навчання в проблем мислення Тоні Бьюзен. В основу технології покладено принцип радіантного мислення, коли навколо певного центрального об'єкта (поняття) у мозку людини утворюється певний «асоціативний куц», кожна з асоціацій якого утворює зв'язки з іншими поняттями та нові «асоціативні куці», які теж можуть рости в доповнюватися. Подібний спосіб «запису інформації» дає змогу нашій пам'яті засвоїти більший об'єм інформації, ніж звичайно.

Інтелект-мапа є прямим застосуванням та формою графічного вираження радіантного мислення. Це схема, яка візуалізує певну інформацію при її обробці людиною. Її завжди будують навколо центрального об'єкта. Кожне слово та його графічне зображення стають центром наступної асоціації, а процес створення інтелект-мапи – відображенням ланцюга асоціацій, що відходять від спільного центру. Така мапа наочно відображає зміст певного поняття чи теми, пов'язуючи їх з іншими елементами за допомогою стрілок, ліній, надписів, малюнків тощо [3, 10]. Технологія побудови інтелект-мап застосовується у різних сферах життя, в тому числі у бізнесі. В останні роки вони набули розповсюдження у зарубіжній та вітчизняній освіті. В Україні методику застосування інтелект-мап розробила Наталя Гавриш. На основі її методики здійснюється система планування та

організації освітнього процесу у деяких дошкільних закладах. Такі карти складаються за активної участі дітей та у них на очах, тому є дієвим наочним засобом.

Водночас для оптимізації освітнього процесу, автор пропонує педагогам інший тип карт – концептуальні (від поняття «концепція», що означає певний спосіб розуміння, трактування будь-якого предмета, явища, процесу, погляду на предмет чи явище). Побудовані за таким же принципом, як і інтелектуальні, такі карти дають змогу «вибудувати логіку вивчення певної теми, враховуючи різні її аспекти, реально інтегруючи зміст освіти», що дозволить максимально повно розкрити тему.

Як використати дану методику при побудові інтегрованих тижнів у початкових класах? Структура такої карти має наступний вигляд: у центрі – тема тижня, наступний ряд – зміст навчання, який можна інтегрувати, і останнє поле – форми роботи, за допомогою яких реалізується даний зміст.

При розробці тематичного тижня можна використовувати такий алгоритм:

1. Вибір теми інтегрованого тижня.
2. Визначення його змісту (що відображають підтеми).
3. Вибір предметів, що можна інтегрувати.
4. Підбір видів і форм діяльності учнів та їх змістове наповнення.
5. Розробка інтегрованих завдань.
6. Створення єдиного сюжету, «сюжетної лінії».

Який тип карти обрати педагогу – його особисте рішення. Звичайно, краще долучити до планування учнів. Адже тоді вони стають активними учасниками освітнього процесу, його співавторами, що значно підвищує мотивацію навчання. Але будь-який з варіантів планування забезпечує інтеграцію навчання, що сприяє підвищенню якості засвоєння навчального матеріалу, розвитку широко ерудованої людини, яка володіє цілісним світоглядом, здатністю самостійно систематизувати наявні в нього знання і нетрадиційно підходити до вирішення різних проблем.

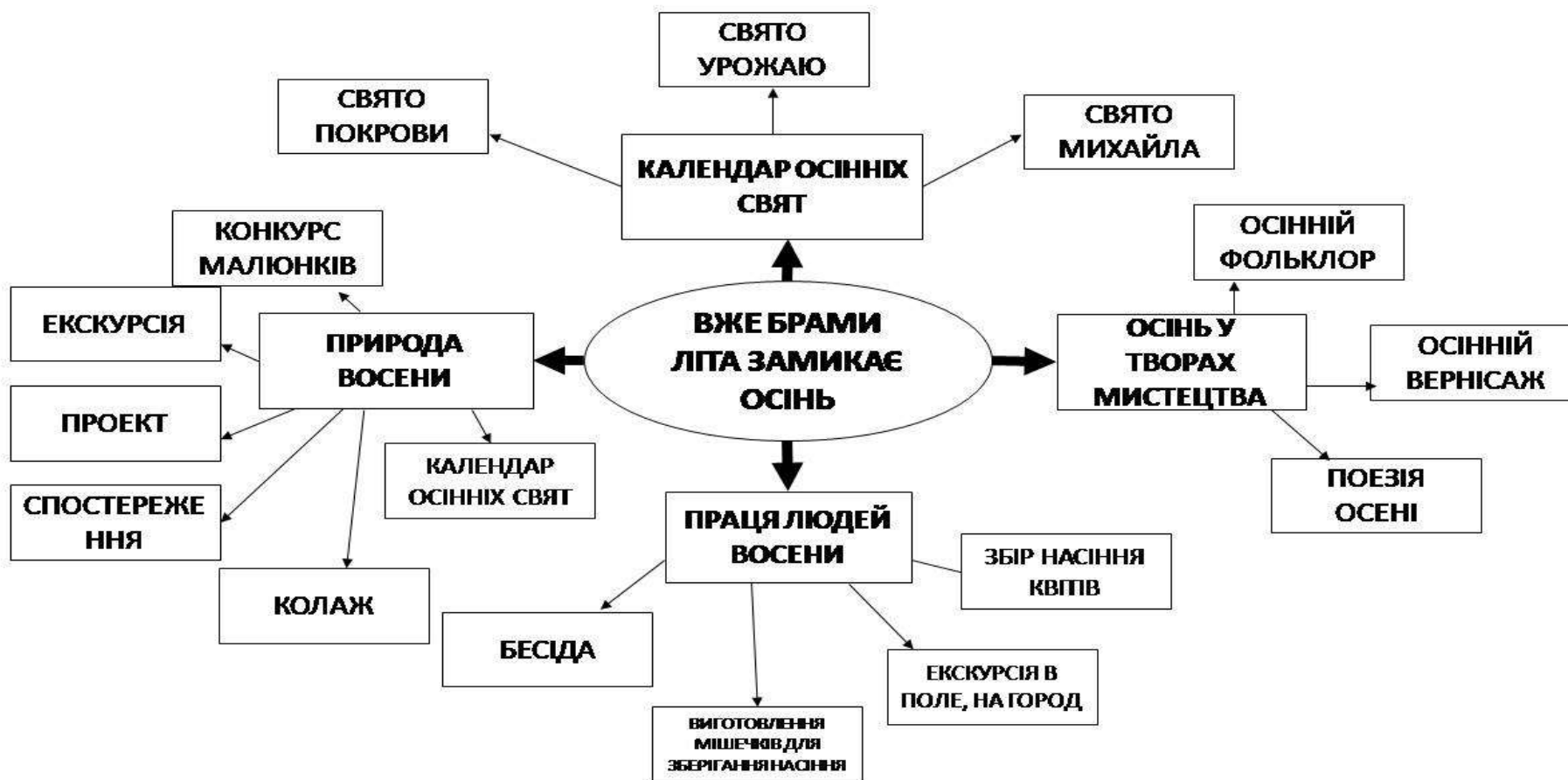
З іншого боку, такий підхід спонукає педагогів шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання. Це велика можливість, для прояву творчих здібностей тих вчителів, які хочуть працювати, розуміють сьгоднішніх дітей, їхні запити й інтереси, люблять їх та віддають їм себе.

РОЗДІЛ II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ТИЖНІВ

2.1. Розробка інтегрованих тижнів засобами технології Mind-mapping

Концептуальна карта до інтегрованого тижня

«Вже брами літа замикає осінь»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Вже брами літа замикає осінь»

Мета: ознайомити учнів з осінніми місяцями; розкрити походження назв місяців осені; вчити описувати красу природи восени та позитивні емоції, які вона викликає; збагачувати знання учнів про народні свята, традиції та звичаї українського народу, формувати поняття про культурну спадщину українців, викликати інтерес до духовних скарбів рідного народу; розвивати уяву, фантазію, мовлення, спостережливість, пам'ять; виховувати почуття гордості, поваги до рідної землі та любов до природи.

Зінтегровано уроки: літературне читання, українська мова, природознавство, трудове навчання.

Зміст і форми проведення:

Літературне читання

Опрацювання творів, згідно програми, підручника.

Л. Костенко «Соловейко застудився», «Шипшина важко віддає плоди»

М. Підгірянка «Прийшла осінь», О. Олесь «Ліс восени»

Урок позакласного читання

«Сумно хлюпає дощ»

«Обрядові пісні»

Українська мова

Робота над діалогом «Я і хмаринка» Підбір прикметників.

Урок розвитку мовлення

Складання діалогу «Розмова фруктів і овочів у коморі», «Розмова гриба і дощової краплинки»

Твір-міркування «Подорож осіннього листочка»

Природознавство

Екскурсія в природу (в ліс, парк, до водойми)

Проект «Буду я природі другом»

Виготовлення лепбуку «Осінні народні свята»

Екскурсія «Спостереження за змінами в природі» (сонцем на небосхилі, за силою вітру)

Трудове навчання

Виготовлення мішечків для зберігання насіння

Виготовлення кошика «Дари осені»

Виховна робота

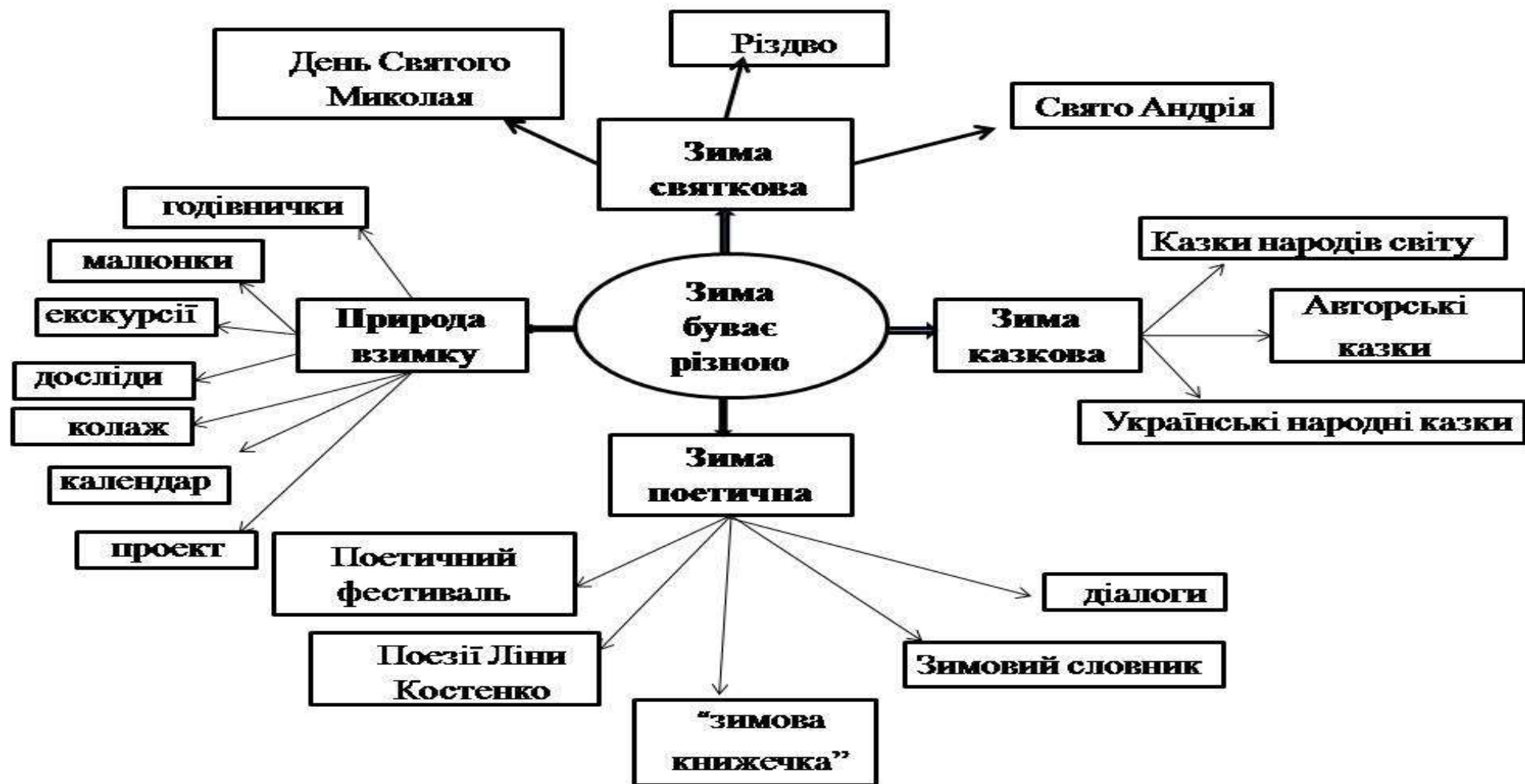
Козацькі розваги, Родинне свято «Козацькому роду нема переводу»

ГПД

Робота на пришкольній ділянці

Ігри, розваги

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Зима буває різною»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Зима буває різною»

Мета: створити умови для збагачення індивідуального досвіду учнів про зимові свята в Україні (Різдво Христове, Святого Андрія, Святого Миколая), про обряд колядування і щедрювання. Довести до свідомості дітей велич і красу народних традицій, викликати бажання дотримуватися їх. Спонукаючи учнів до збирання народознавчого матеріалу, вчити систематизувати його. Вдосконалювати артистичні здібності, збагачувати словниковий запас дітей історичною лексикою. Виховувати любов і повагу до національних традицій.

Викликати потребу у здобутті нових знань, розширювати уявлення учнів про шляхи і способи їх набуття.

Інтегровано уроки: літературне читання, природознавство, трудове навчання, образотворче мистецтво, музика.

Зміст і форми проведення:

Літературне читання

1. Опрацювання творів, згідно програми, підручника.
Л. Костенко «Баба Віхола», «Пряля»
2. Виготовлення «Зимової книжечки»
3. Конкурс колядок, щедрівок.
4. Поетичний фестиваль (виразне читання віршів про зиму, загадки, прикмети, тощо.)
5. Вертеп (театралізована розвага)
6. Створення зимового словника.

Позакласне читання

Зима в казках

Українські народні казки:

«Рукавичка» (інсценізація)

«Лисичка – сестричка та Вовк- панібрат» (театралізація)

Російська народна казка

«Морозко» (перегляд)

С. Маршак «Дванадцять місяців» (слухання)

Природознавство

1. Екскурсія в природу (в ліс, парк, до водойми)
2. Виготовлення колажу «Зимовий ліс»
3. Проект «Зимуючі птахи», «Сліди на снігу», «Календар зимових свят» (Народні традиції, звичаї, обряди)
4. Досліджуємо, спостерігаємо: Розглядаємо сніжинку; вимірюємо силу вітру; спостерігаємо за сонцем на небосхилі; піклуємося про рослини під снігом; експериментуємо з водою, снігом, льодом.

Українська мова

1. Створення лепбуку «Зима»
(загадки, прислів'я, прикмети, малюнки, шаради, кросворди, ребуси)
2. Складання віршів, загадок, казок.

3.Глумачення прислів'їв та приказок.

УРЗМ

Діалоги: «Про що розмовляють дерева», «Лісові турботи», «Пташині клопоти», тощо.

Складання розповіді «За що я люблю зиму?»

Образотворче мистецтво

1.Зима в творах українських та зарубіжних художників.

2.Конкурс малюнків.

Музика

1.Зима в музичних творах.

2.Пісні про зиму.

3.Обрядові пісні,колядки, щедрівки.

Трудове навчання

Виготовлення годівничок, ялинкових прикрас, новорічних подарунків, витинанок, сніжинок, чарівного чобітка до Дня Святого Миколая.

ГПД

1.Години спілкування.

2.Зимові розваги.

Конструювання із снігу.

Виховна робота

1.Вечорниці.

2.Вертеп.

3.Конкурс колядок, щедрівок.

4.Родинне свято «Різдво в моїй родині», тощо

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«А вже весна, а вже красна»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «А вже весна, а вже красна»

Мета: систематизувати й узагальнити знання про зміни у живій та неживій природі навесні, ознайомити учнів із народними звичаями, традиціями, що пов'язані з початком весняного календарного обрядового циклу; формувати вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, застосовувати набуті знання, розвивати мислення, навички спостереження за навколишнім світом; виховувати любов і бережливе ставлення до природи, розвивати етичну самосвідомість; виховувати кращі якості національного характеру, прагнення до відродження національної культури. бажання вивчати звичаї та обряди свого краю.

Зінтегровано уроки: літературне читання, природознавство, трудове навчання, образотворче мистецтво, музика.

Зміст і форми проведення:

Літературне читання

1. Опрацювання творів, згідно програми, підручника.
А. Костецький «Починається весна», А. Камінчук «Котики вербові»
2. Конкурс читців – декламаторів (вірші про весну).
3. Поетичний фестиваль (виразне читання віршів про весну, загадки, прикмети, тощо.)
4. Створення весняного словника.

Позакласне читання

Скринька пісень – закличок та пісень-ігор, обрядових пісень

Природознавство

1. Екскурсія в природу (в ліс, парк, до водойми)
2. Виготовлення колажу «Весна у Софіївці»
3. Проект «Перелітні птахи», «Календар весняних свят» (Народні традиції, звичаї, обряди)
4. Досліджуємо, спостерігаємо: вимірюємо силу вітру; спостерігаємо за сонцем на небосхилі; змінами у живій природі.

Українська мова

1. Створення лепбуку «Весна в моєму місті»
(загадки, прислів'я, прикмети, малюнки, шаради, кросворди, ребуси)
2. Складання віршів, загадок, казок.
3. Глумачення прислів'їв та приказок.

УРЗМ

Діалоги: «Про що розмовляють дерева», «Лісові турботи», «Пташині клопоти», тощо.

Складання розповіді «Розмова первоцвітів»

Образотворче мистецтво

1. Весна в творах українських та зарубіжних художників.
2. Конкурс малюнків.

Музичне мистецтво

1. Весна в музичних творах.

2.Пісні про весну.

3.Обрядові пісні, заклички, пісні-ігри.

Трудове навчання

Виготовлення витинанок, кірігамі «Весняні квіти»

Випікання жайворонків

Виготовлення дряпанок, писанок

ГПД

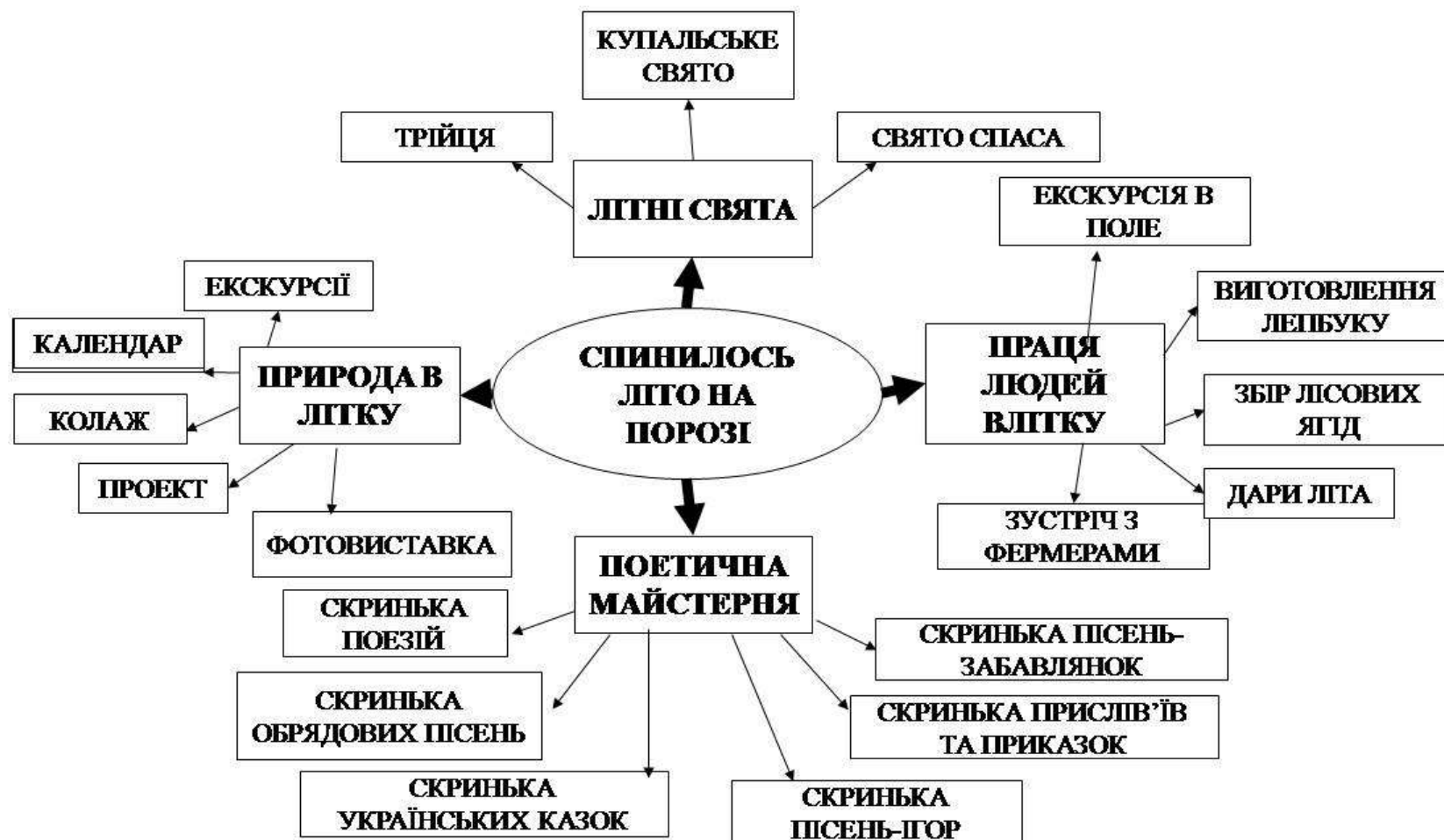
1.Години спілкування.

2. Робота на пришкольній ділянці

Виховна робота

Свято зустрічі птахів

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Спинилось літо на порозі»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Спинилось літо на порозі»

Мета: збагатити знання дітей про народні свята літнього циклу; дослідити зміст цих свят; розвивати дослідницькі вміння, зв'язне мовлення, творчі здібності; виховувати почуття любові та поваги до традицій українського народу, природи рідного краю.

Інтегровано уроки: літературне читання, природознавство, трудове навчання, образотворче мистецтво.

Зміст і форми проведення.

Літературне читання

Опрацювання творів, згідно програми, підручника.

I. Сенченко «Залісом, за пралісом золота діжа сходить»

Урок позакласного читання

«Обрядові пісні»

Літо в казках. «Ріпка» (інсценізація)

«Колосок» (театралізація)

Українська мова

Робота над діалогом «Я і хмаринка» Підбір прикметників.

Урок розвитку мовлення

«Розмова лугових квітів», «Лісові балакуни»

Природознавство

«Які прикмети у літа?»

Проект «Літні народні свята»

Трудове навчання

Виготовлення українського віночка

Основи здоров'я

Відпочинок у лісі. Складання правил поведінки в докільлі.

Відпочинок біля річки. Складання правил поведінки біля водойми.

Образотворче мистецтво

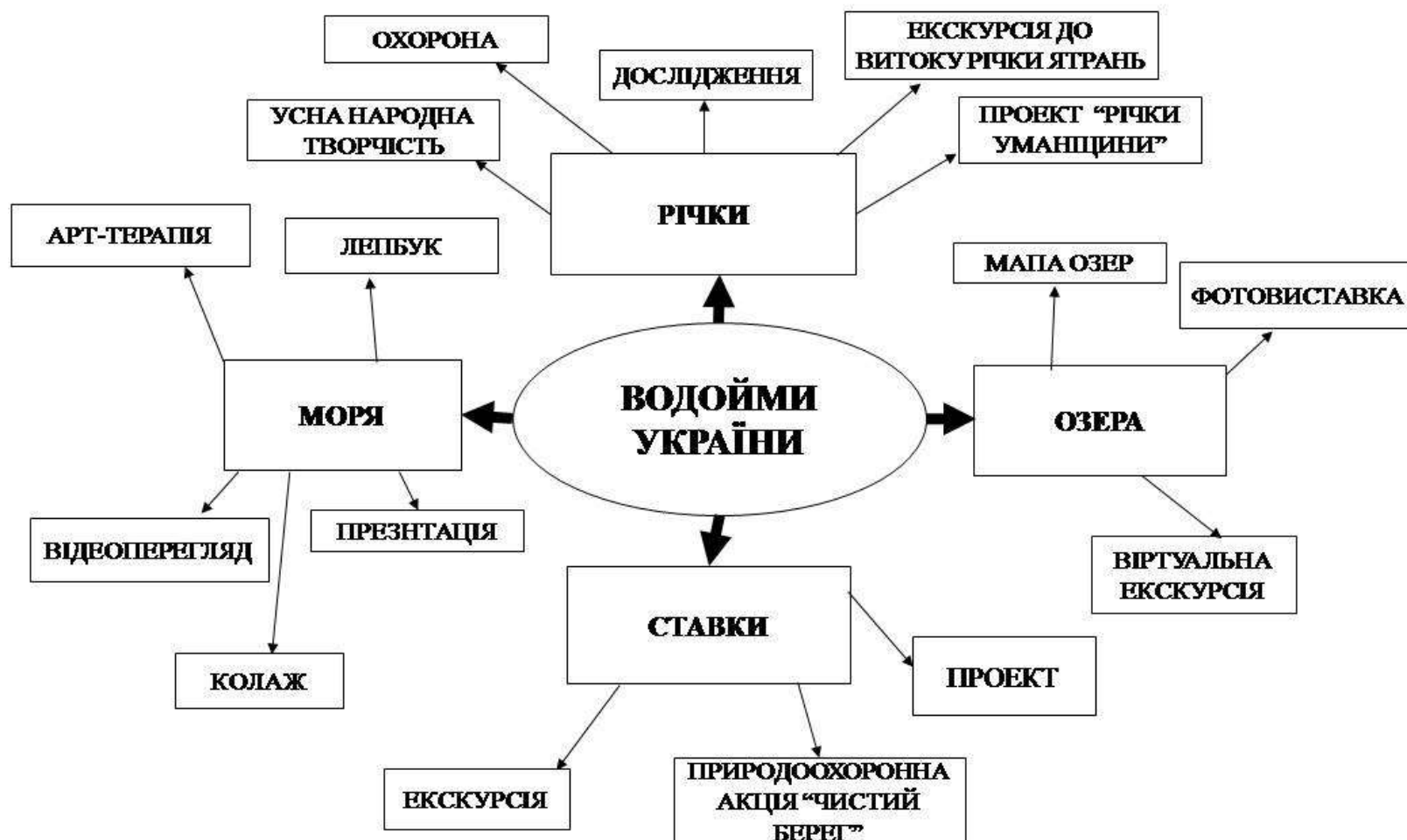
«Літні барви» (малюнки на асфальті)

Робота під час літніх канікул

Збір гербарію

Збір лікарських рослин

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Водойми України»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Водойми України»

Мета: розповісти учням про водойми України, про рослини і тварини, що живуть у воді та біля неї ; учити дотримуватися правил культурного поведіння у природі, виховувати любов до природи, бережне і економне ставлення до води.

Зінтегровано уроки: природознавство, літературне читання (позакласне читання), трудове навчання, образотворче мистецтво.

Зміст і форми проведення:

Природознавство

1. Складання мапи озер,
2. Екскурсія до витoku річки Ятрань.
3. Відеоперегляди про рослинний і тваринний світ «Софіївки».
4. Виготовлення леп буку, колажу.
5. Випуск стіннівки.
6. Підготовка презентацій.
7. Проект «Річки Уманщини»

Літературне читання

1. Слухання легенди про річку Дністер .
2. Річки у піснях («Там, де Ятрань круто в'ється»)
3. Опрацювання віршів Марійки Підгірянки «Річка», Надії Красоткіної «Річка», Я. Вознюк « Непосида» , М. Рилбського «Річка».
4. Підбір прислів'їв, приказок, легенд, загадок про водойми та їх жителів.
5. Читання казок про тварин, що живуть у річках, морях, ставках,
6. Інсценізація, театралізація, лялькова вистава.
7. Гра «Впізнай рослину (тварину)- жителів водойм».
8. Складання діалогів, есе, власних казок, загадок.
9. Оформлення фотовиставки.

Трудове навчання

1. Виготовлення книжечки власних казок та загадок.
2. Орігамі.
3. Аплікація.

Образотворче мистецтво

1. Розгляд і обговорення картини Миколи Глуценка "Село біля річки" та "Дніпровські далі". Миколи Луговенка «Річка влітку»
2. Виставка малюнків « Річка мого дитинства».

Група продовженого дня

Природоохоронна акція «Чистий берег».

**Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«В здоровому тілі – здоровий дух»**

Змістове наповнення інтегрованого тижня

«В здоровому тілі - здоровий дух»

Мета: Розкрити поняття “ здоровий спосіб життя.

Вчити усвідомлювати користь та необхідність ведення здорового способу життя, визначати життєві цінності, формувати відповідальне ставлення до своїх вчинків і особистого здоров'я. Довести, що правильне харчування впливає на здоров'я людини. Сприяти розумінню взаємозв'язку між знаннями про особисте здоров'я і майбутнім повноцінним життям. Виховувати турботливе ставлення до особистого здоров'я та здоров'я членів родини.

Зінтегровані уроки: основи здоров'я, українська мова, фізична культура.

Зміст і форми проведення:

Основи здоров'я

1. Зустріч з спортсменами м. Умань
2. Година спілкування з медичними працівниками школи «Чистота – запорука Здоров'я.
3. Проект «Відомі спортсмени Уманщини».
4. Перегляд відеофільмів.
5. Ароматерапія.

Українська мова

1. Написання диктантів про здоровий спосіб життя.
2. Створення пам'яток про режим дня, загартування, особисту гігієну, заняття спортом, здорове харчування.
3. Написання твору-міркування «Чому я хочу бути здоровим?»

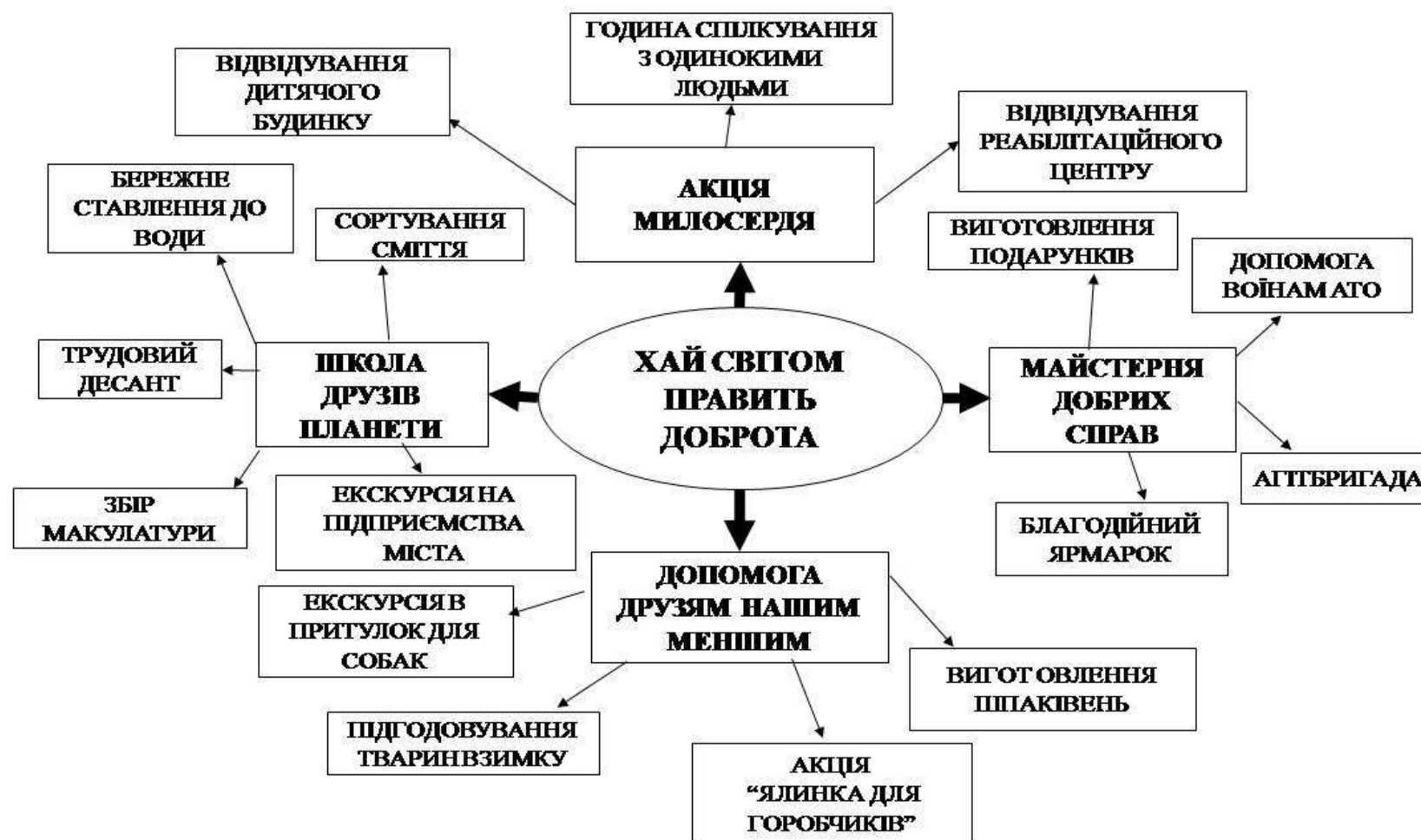
Фізична культура

1. Проведення Козацьких розваг, естафет.
2. Екскурсія до спортивної школи.
3. Ігри на свіжому повітрі.

Група продовженого дня

1. Проведення імунної гімнастики.
2. Корегуюча гімнастика.
3. Кольорова терапія.

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Хай світом править доброта»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Хай світом править доброта»

Мета: розширити знання дітей про добро, милосердя; формувати оцінні судження щодо ознак добра і зла, сприяти вихованню бажання творити добро, бути доброзичливою людиною, збагачувати словник учнів; виховувати в учнів доброту, чуйність, милосердя до близьких людей, бажання не залишатися осторонь чужої біди, осуд проявів жорстокості, байдужості, заздрості, недоброзичливості.

Зінтегровано уроки: літературне читання (урок позакласного читання), українська мова, трудове навчання.

Зміст і форми проведення

Літературне читання (урок позакласного читання)

1. Опрацювання творів В.О.Сухомлинського, «Суниці для Наталі», «Важко бути людиною», «Горбатенька», «А серце тобі нічого не наказало».
2. Підбір прислів'їв про добро, милосердя, чуйність.
3. Вибір назви газети.
4. Підготовка до проекту.

Українська мова

1. Написання замітки в газету.
2. Випуск стінгазети. «Планета добрих вчинків»
3. Написання листівок.

Трудове навчання

1. Виготовлення подарунків для воїнів АТО, самотніх людей.
2. Підготовка до благодійного ярмарку.
3. Виготовлення листівок.
4. Виготовлення шпаківень.
5. Сортування сміття.

Група продовженого дня

1. Відвідування реабілітаційного центру, будинку пристарілих, дитячого будинку та дитячого притулку.
2. Проведення Акції милосердя.
3. Виступ агітбригади.
4. Година спілкування з самотніми людьми.
5. Благодійний ярмарок

**Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Рослини і тварини рідного краю»**

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Рослини і тварини рідного краю»

Мета: розповісти учням про флору і фауну Уманщини, про червонокнижні рослини рідного краю; учити дотримуватися правил культурного поводження у природі, виховувати любов до природи, бережне ставлення до неї.

Зінтегровано уроки: природознавство, літературне читання (позакласне читання), трудове навчання.

Зміст і форми проведення:

Природознавство

1. Екскурсія в природу: в ліс, в парк, до водойми.
1. Усний журнал «Червонокнижний світ рослин та тварин рідного краю»
2. Знайомство з рослинами та тваринами «Софіївки»
3. Відеоперегляди про рослинний і тваринний світ «Софіївки».
4. Виготовлення леп буку, колажу.
5. Випуск стіннівки. «Софіївка, якої я не знав»
6. Підготовка презентацій.
7. Проведення свята «Зустріч птахів».
8. Виготовлення календаря спостережень.
9. Виготовлення пам'яток поведінки в природі.

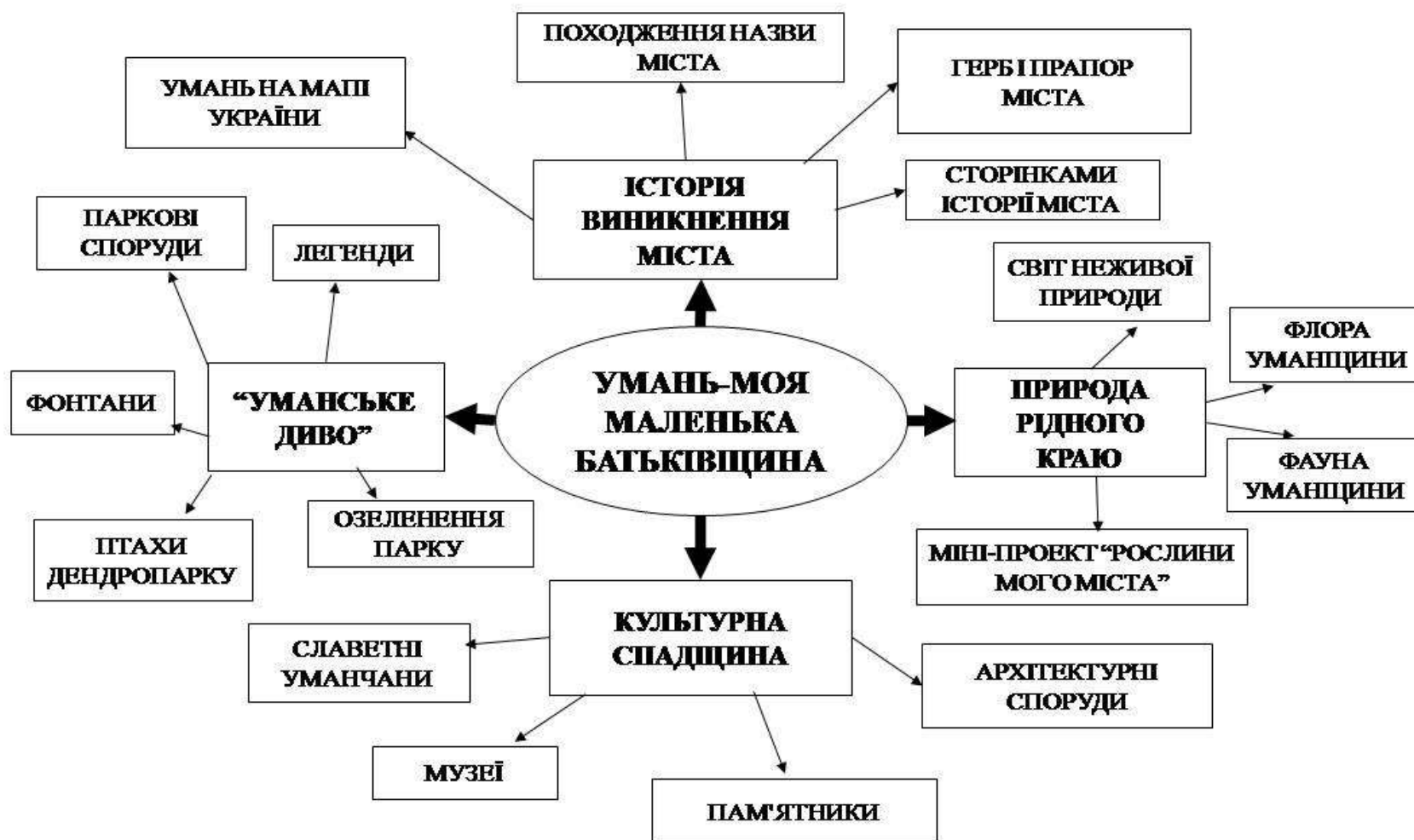
Літературне читання

1. Підбір прислів'їв, приказок, легенд, загадок про рослини.
2. Читання казок про тварин, інсценізація, театралізація, лялькова вистава.
3. Гра «Впізнай рослину (тварину)».
4. Складання діалогів, есе, власних казок, загадок.
5. Оформлення фотовиставки «Прекрасне поруч»

Трудове навчання

1. Виготовлення книжечки власних казок та загадок.
2. Орігамі.
3. Аплікація.

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Умань – моя маленька Батьківщина»

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Умань - моя маленька Батьківщина»

Мета: поглибити й систематизувати знання учнів про історію виникнення рідного міста, культурну спадщину, природу рідного краю. Дізнаватися про славетних уманчан, вивчати архітектурні та паркові споруди міста. Виховувати любов до міста в якому народився та живеш.

Зінтегровані уроки: літературне читання (позакласне читання), природознавство.

Зміст і форми проведення

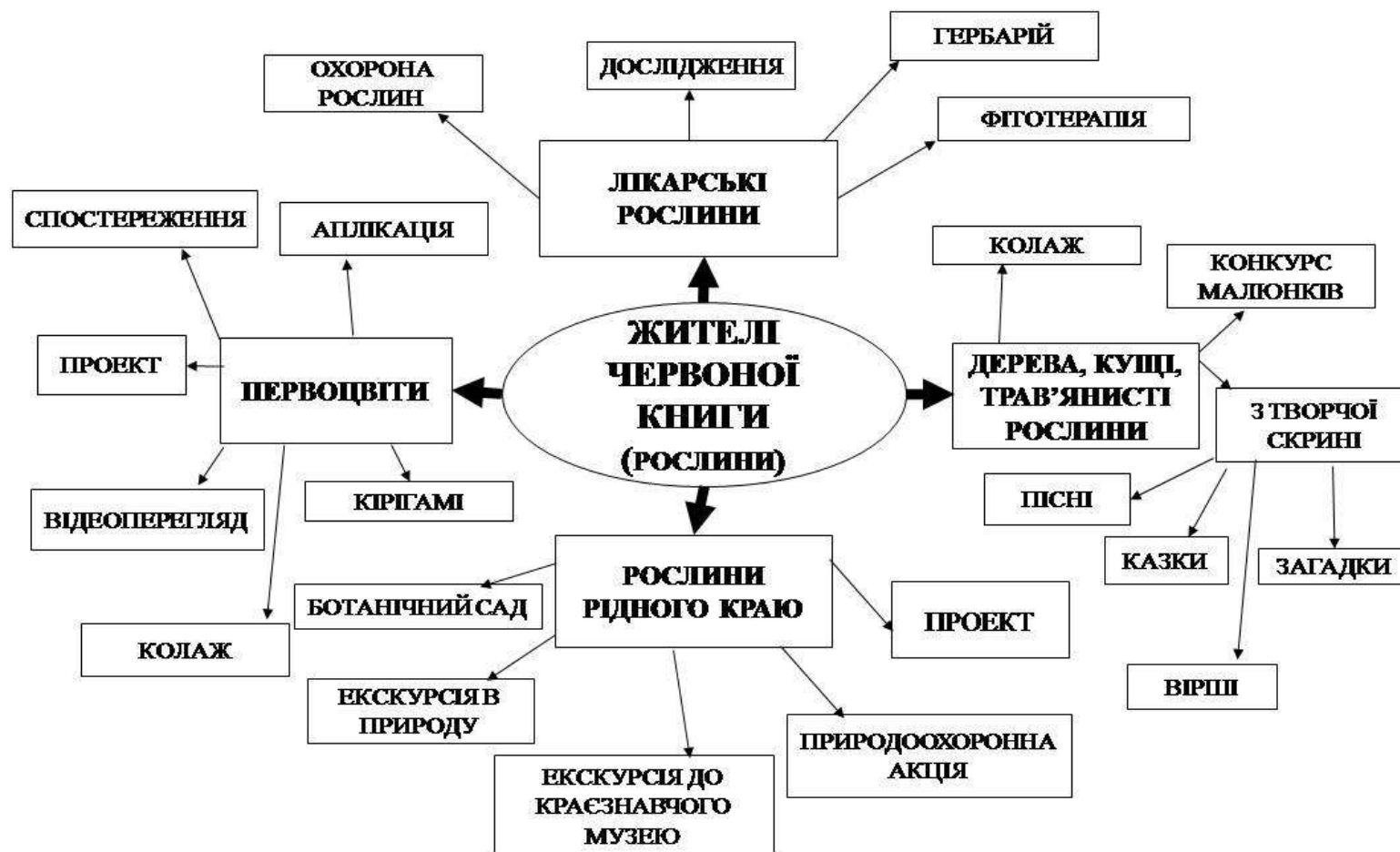
Літературне читання

1. Вивчення походження назви міста. Легенди рідного краю.
2. Створення лепбуку «Уманське диво»
3. Зустріч з письменниками та поетами Умані (Марина Павленко, Петро Поліщук), знайомство з їх творчістю.

Природознавство

1. Вивчення природи Умані. Світ неживої природи. Флора та фауна міста.
2. Екскурсія в Софіївку.
3. Знайомство з птахами дендропарку «Софіївка».
4. Виготовлення лепбуку, колажу.
5. Оформлення фотовиставки «Паркові та архітектурні споруди Умані».
6. Проект «Славетні уманчани».
7. Віртуальна подорож «Умань на мапі України».

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Жителі Червоної книги» (рослини)

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Жителі Червоної книги»(рослини)

Мета: розповісти учням про Червону книгу, про червонокнижні рослини рідного краю; учити дотримуватися правил культурної поведінки у природі.

Зінтегровано уроки: природознавство, літературне читання(позакласне читання), трудове навчання.

Зміст і форми проведення:

Природознавство

- 1.Віртуальна екскурсія «Сторінками Червоної книги»(рослини)
- 2.Знайомство з заповідниками, заказниками, ботанічними садами, парками, дендропарками, що знаходяться на території України.
- 3.Відеоперегляди.
- 4.Виготовлення леп буку, колажу.
5. Випуск стіннівки.
6. Підготовка презентацій.
- 7.Проведення свята «Знай,люби,бережи».

Літературне читання

- 1.Підбір прислів'їв, приказок, легенд, загадок про рослини.
- 2.Читання казок про тварин, інсценізація, театралізація.
3. Гра «Впізнай рослину».
- 4.Складання діалогів, есе, власних казок, загадок.

Трудове навчання

- 1.Виготовлення книжечки власних казок та загадок.
- 2.Орігамі.
3. Пошиття м'якої іграшки.

Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Жителі Червоної книги» (тварини)

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Жителі Червоної книги»(тварини)

Мета:ознайомити учнів з тваринами, що охороняються і занесені до Червоної книги України; розвивати спостережливість; виховувати любов до природи, бережливе ставлення до тварин.

Зінтегровано уроки: природознавство, літературне читання(позакласне читання),трудове навчання.

Зміст і форми проведення:

Природознавство

- 1.Віртуальна екскурсія «Сторінками Червоної книги»(рослини)
- 2.Знайомство з заповідниками,заказниками,ботанічними садами, парками, дендропарками, що знаходяться на території України.
- 3.Відеоперегляди.
- 4.Виготовлення леп буку, колажу.
5. Випуск стіннівки.
6. Підготовка презентацій.
- 7.Проведення свята «Знай,люби,бережи».

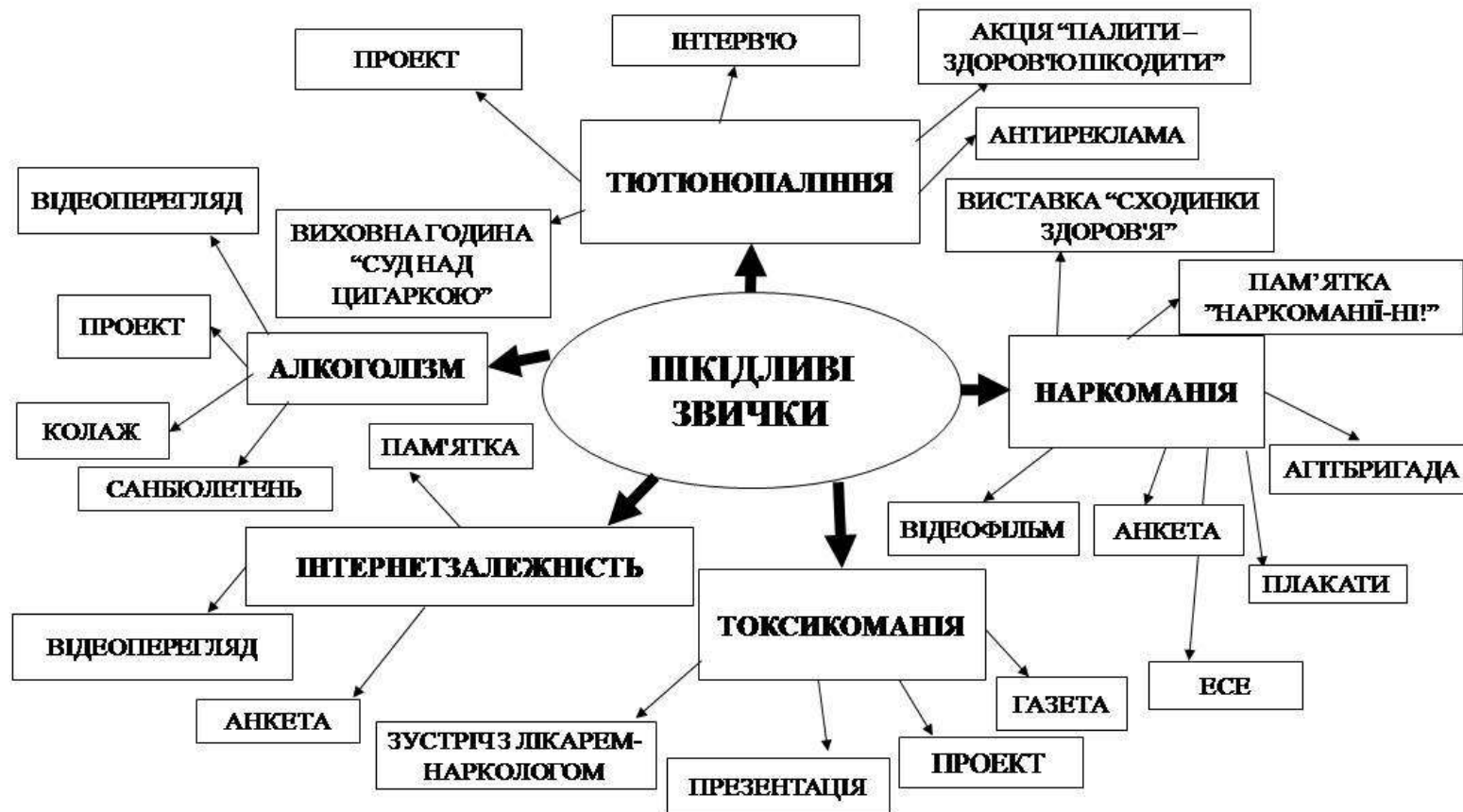
Літературне читання

- 1.Підбірприслів'їв, приказок, загадок про тварин.
- 2.Читання казок про тварин, інсценізація, театралізація.
3. Гра «Впізнай тварину».
- 4.Складання діалогів, есе, власних казок, загадок.

Трудове навчання

- 1.Виготовлення книжечки власних казок та загадок.
- 2.Орігамі.
3. Пошиття м'якої іграшки.

**Концептуальна карта до інтегрованого тижня
«Шкідливі звички»**

Змістове наповнення інтегрованого тижня «Шкідливі звички»

Мета. Виявлення знань дітей про шкідливі та корисні звички. Підведення учнів до усвідомленої відмови від паління, що ґрунтується на знаннях про його шкідливі наслідки; розуміння переваг ЗСЖ; виховання дбайливого ставлення до свого здоров'я, здоров'я оточуючих.

Інтегровані уроки: українська мова(урок розвитку мовлення),основи здоров'я.

Зміст і форми проведення:

Українська мова (розвиток мовлення)

- 1.Написання диктантів про шкідливі звички,про здоровий спосіб життя.
2. Складання антиреклами.
- 3.Написання замітки до стінгазети.
- 4.Написання есе.
- 5.Складання пам'ятки «Хочеш бути здоровим-веди здоровий спосіб життя»
«Тютюнопалінню – ні!»
- 6.Написання твору-міркування «Чому я не буду палити?»
- 7.Складання частівок.

Основи здоров'я

1. Зустріч з лікарями–наркологом, стоматологом.
2. Перегляд відеофільмів про шкідливі звички.
3. Виготовлення плакатів, санбюлетнів, колажів.
4. Оформлення виставки «Сходинки здоров'я».
5. Проведення акції «Палити – здоров'ю шкодити».
6. Виготовлення емблем, знаків.

Група продовженого дня

- 1.Виховна година «Суд над цигаркою».
- 2.Анкетування.
- 3.Виступ агітбригади.

РОЗДІЛ III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Тема. Водойми України

1. Бесіда про водойми

- Які водойми ви знаєте?
- Які річки протікають у вашій місцевості?
- Чи є у вашому місті ставки?
- А хто може назвати моря, озера?
- Які рослини ростуть біля водойм?
- Яких тварин можна зустріти?
- Які звуки можна почути біля води?
- Які кольори зустрічаються?
- Що можна сказати про пахощі біля річки, озера, моря?
- Подивіться, діти, яка краса навкруги! Що ми можемо зробити, щоб зберегти цю красу?
- Діти складають правила поведінки біля водойми, пояснюють чому треба дотримуватись встановлених правил? Виготовляють знаки для охорони довкілля. Міркують, що треба зробити, щоб зберегти моря, озера, ставки, річки?

2. Слухання легенди про річку Дністер.

3. Опрацювання віршів Марійки Підгірянки «Річка», Надії Красоткіної «Річка», Я. Вознюк «Непосида», М. Рильського «Річка».

3. Розгляд і обговорення картин Миколи Глуценка "Село біля річки" та "Дніпровські далі". Миколи Луговенка «Річка влітку».

4. Виставка малюнків.

5. Екскурсія до витoku річки Ятрань.

Мета: ознайомити учнів із місцевістю, де бере початок річка Ятрань, рослинним і тваринним світом водойм рідного краю; сприяти розвитку спостережливості, уваги; виховувати бережливе ставлення до водойм.

6. Проект «Річки Черкащини»:

- Індивідуальна та групова дослідно-пошукова робота (учні спостерігають, досліджують, вчаться добирати, використовувати інформацію, отриману з різних джерел).
- Виготовлення лепбуків, колажів, фотовиставки, мапи озер.
- Урок-презентація результатів проектної діяльності на тему: «Річки Черкащини»

Мета: створити умови для збагачення індивідуального досвіду дітей, продовжити формувати поняття про форми земної поверхні України, сформувати поняття про водойми України та рідного краю, про історію їх виникнення, різноманітність, значення. Спонукає до пошуково-дослідницької роботи по збору та обробці інформації, розвивати пізнавальну активність, допитливість, комунікативні здібності, вміння логічно мислити. Виховувати бережне ставлення до довкілля.

1. Бесіда на тему «Що я знаю про річки України»

-Що ви знаєте про ріки?

Які річки , що протікають в Україні, ви знаєте? (Дніпро, Десна, Рось, Ятрань)

- Річка може починатися з... (джерела).

-А чи хочете знати більше?

Як про це ми можемо дізнатися?

Знайти, відновити і створити книгу рік рідного краю, підготуватися до уроку-зустрічі «Ятрань- річка мого дитинства», провести екскурсію до краєзнавчого музею, вивчати вірші, скласти правила поведінки біля річки, розгадувати кросворди, виготовляти плакати, леп бук, мапу озер, колажі, провести акцію «Чистий берег», тощо.

Випуск стінгазети «Ми ріки, моря й океани не дозволимо ображати».

Проведення години спілкування «Живи вода- природний скарб безцінний» .

Конспект уроку-презентації результатів проектної діяльності

Тема. Річки Черкащини

Мета: спонукати учнів до вивчення природи рідного краю, вивченню назв населених пунктів Черкаської області річок, що протікають в нашій області; виховувати бережне ставлення до природи.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

- Діти, чим ми займалися останнім часом?

- Як саме ви готувалися до уроку?

- Чи цікаво вам було?

- Що нового дізналися?

II. Робота над темою уроку.

Девіз: «Буду я природі другом: милуюся, оберігаю, прикрашаю...»

1.Бесіда на тему «Екологічний світлофор»

Гра «Червоний, жовтий, зелений»

Педагог називає колір, а діти називають дії.

Наприклад:

Зелений-дівчинка з мамою саджають квіти на клумбі;

Червоний - хлопчик взяв рогатку і пішов до лісу;

- Жовтий-діти знайшли біля озера жабу і розмірковують, що з нею робити далі і т.д.
- 2.Що ви можете розказати про річки Черкащини? (Розповіді дітей)
3. Екологічний іспит.

Важливе запитання для всіх:

«Людина - частина природи, чи її господар?»

- 1.Буде більше білочок,це означає...(буде більше насіння,проросте більше рослин).
- 2.Збільшиться кількість грибів,будуть...(нагодованими і здоровими тварини,а люди будуть дихати густим грибним повітрям).
- 3.Більше птахів, менше...(шкідників-гусені, личинок).
- 4.Збережеться більше дерев,трави...(означає,що стане більше кисню,гнізд для птахів,ліків для тварин і людей, тіні від сонця і просто краси).
- 5.Чисте озеро-це...(багато риби,щедрий стіл,відпочинок людей).
- 6.Знати, любити і допомагати природі...(означає сприяти красивому, здоровому життю на планеті Земля!)
- 7.Бесіда на тему «Вода - це життя»

Що сталося з річкою?

Чому їй та її мешканцям недобре?

Хто так вчинив?

Що необхідно зробити?

Читання й обговорення оповідань. Робота в групах.

І група.

Біля річки.

Учора я була біля річки й ось що побачила: двоє хлопчиків кидали у воду камінчики, змагаючись, хто кине далі.

Поміркуйте: чи добре робили хлопчики?

II група.

Біля озера.

У неділю я вирішила піти до озера. Переді мною по стежині йшли двоє хлопчиків.

Аж раптом вони побачили в траві маленьку жабку.

-Давай візьмемо її додому, а то вона заблукала,- сказав один хлопчик.

-Не чіпай її, жабка сама знайде дорогу,-відповів інший.

Хто з хлопчиків був правий?

III група.

Ситуація «Хто як економить воду вдома?»

Робота з прислів'ями

Не плюй у криницю-пригодиться води напиться.

Щоб води напиться, треба нахилитись.

Із маленького джерельця велика річка починається.

Гра «Якою буває вода?»

-Якби рибка із брудної річки могла говорити, вона б сказала...

Щоб ви зробили, якби побачили браконьєрів із сітьми?

-Про що говорять риби в річці?

5. Екологічна стежина

Що ми можемо зробити для річки? Як допомогти річкам, морям, океанам?

(Учні нашого НВК дбають про чистоту Осташівського заповідника. Ми проводимо

Операцію «Чистий берег»)

Вірші Л. Костенко та М. Вінгаровського.

III Підсумок уроку

Робота в групах Розглянь малюнки. Прочитай правила. З'єднай малюнки та

правила. Яке правило можна вивести з сьогоднішнього уроку? (дитячі відповіді)

-Не забруднюй водойми. Розчисти найменше джерельце...

НЕ ЗНИЩУЙ ТВАРИН!

НЕ ЛАМАЙ ГІЛКИ ДЕРЕВ І КУЩІВ!

НЕ ЗНИЩУЙ ПТАШИНІ
ГНІЗДА!

НЕ ЗНИЩУЙ ПЕРВОЦВІТИ!

НЕ ЛОВИ КОМАХ!

Учитель читає вірш:
На землі все потрібне,
Знай- і дощик, і сніг,
Ясне сонце і вітер,
І струмка тихий біг.
Всі живі ждуть любові
І турботи про них,
І у лагіднім слові,
І у діях твоїх.

Тема. «А вже весна, а вже красна»

1. Бесіда про неповторність природи навесні.

- Давайте послухаємо звуки весни.
- Хто що почув?
- Згадайте, якою була природа взимку?
- Що змінилося?
- А які нові кольори з'явилися навесні? Назвіть їх.
- Як відрізняється колір листя у різних дерев?
- У яких лісах росте ряст?
- Коли цвітуть тюльпани і нарциси?
- Що можна сказати про пахощі весни?
- Подивіться, діти, яка краса навкруги! Що ми можемо зробити, щоб зберегти цю красу?
- У кожного з нас є три матері. Перша — це ненька, яка нас народила, друга - Батьківщина, наш рідний край і третя — мати-природа. А чи знаєте ви, що і в стосунках з природою існують свої правила? Назвіть їх.

— Чому їх треба знати і дотримуватися?

2. Мотивація діяльності.

- Діти, як ви думаєте, що означає вислів «Народні весняні свята українців»?

- Чи хотіли б ви дізнатися більше? А які весняні свята святкували в Україні, а в нашому місті, у вашій сім'ї?

- Звідки ми можемо дізнатися?

Я пропоную вам провести екскурсію в природу, спробувати самостійно виліпити з тіста вісників весни жайворонків, виготовити писанки та дряпанки. А ще дізнатися про весняні свята і виготовити книгу, де розмістимо все, про що ми дізналися.

1. Екскурсія в природу

Мета: звернути увагу учнів на неповторність краси весняної природи, на розмаїття барв, звуків, красу форм, багатство пахоців; закріпити правила поведінки у природі, розвивати потребу в спілкуванні з природою, спостережливість; дослідити, які зміни відбулися ранньої весни у неживій природі, у житті тварин і рослин; виховувати дбайливе ставлення та любов до природи рідного краю.

2. Вивчення закличок, обрядових пісень, віршів.

3. Створення лепбуку, колажа, писанок, дряпинок.

4. Випікання жайворонків.

5. Складання віршів, загадок, казок, тощо.

6. Слухання музичних творів. (П. Чайковський «Пори року», А. Вівальді Концерт «Весна», Леся Дичко Хоровий концерт « Весна», М. Лисенко опера « Зима і Весна»)

7. Спільний творчий проект. «А вже весна, а вже красна»

Мета. Виявляти знання учнів про народні весняні свята українців в результаті пошуково-дослідницької діяльності. Збагачувати словник другокласників, вправляти навички складання розповіді за планом, формувати свої думки та узагальнювати їх. Виховувати в учнів бажання берегти, примножувати традиції українського народу.

8. Презентація проекту. Урок на тему: «А вже весна, а вже красна»

Мета: розширювати й поглиблювати знання та уявлення учнів про найхарактерніші ознаки весни, про українські народні обряди та звичаї; формувати культуру почуттів; розвивати спостережливість, мовленнєві здібності; виховувати любов до рідної землі, народу, його звичаїв, традицій; учити охороняти та примножувати природні багатства....

Хід уроку

I. О/М: - Діти, чим ми займалися останнім часом?

- Для чого це нам потрібно?

- Сьогодні у нас урок – свято зустрічі весни.

Девіз уроку: На землі великій є одна країна:

Гарна, неповторна, красна, як калина.

І живуть тут люди,

Добрі, працьовиті
І скажу, до речі
Ще й талановиті.

Веснянка. Благослови Мати Весну закликати. (Гаївки: Відродження/Весна Світа).
Коли починали танути сніги й наставала тепла пора, наші предки святкували прихід весни. Дівчатка співали пісні, що називалися веснянками. За допомогою веснянок люди передавали свою енергію природі, щоб усе живе навколо прокинулося і знову ожило.

Так, наші діти, готуючись до проекту, дізнавалися у своїх дідусів, бабусь, як вони зустрічали весну: в які ігри гралися, які хороводи водили. Тож давайте і ми з вами пограємося.

Агов, хлопчики, дівчатка, нумо весну зустрічати!

Благослови, мати, весну зустрічати! Весну зустрічати – зиму проваджати.

Зимонька в кілочку, а весна у віночку.

Подоляночка (вказати, що

Ой, весно, весно, днем красна,

Що ти нам, весно принесла?

Та принесла я вам літечко,

Щоб родило житечко,

Ще й червоні квіточки,

Щоб квітчались дівочки,

Пісеньки співали,

В решето складали.

Веснянка «Вийди, Іванку!»

Та не тільки розваги я вам принесла, а й завдання.

Тест №1

Як називаються пісні, що співали навесні?

- а) щедрівки
- б) жнивварські
- в) веснянки

2. Весняне свято це:

- а) Різдво
- б) Трійця
- в) Благовіщення

3. Як називається обрядове весняне печиво?

- а) калачі
- б) жайворонки
- в) коровай

4. Що робили хлопці, коли дівчата водили хоровод?

- а) урочисто несли «Зиму»
- б) працювали в полі
- в) нічого не робили?

5. Подоляночка – це хоровод

- а) новорічний
- б) весняний
- в) купальський

Завдання №2 (в групах)

Виберіть із переліку лише весняні народні свята.

Казимира, Євдокії, Федота, Сорок святих, Теплою Олексі, Благовіщення, Вербна неділя,

Великдень, Георгія, Юрія, архангела Гавриїла.

Різдво, Андрія, Катерини, Георгія Побідоносця, Варвари, Сави, Миколая, Водохреща, Стрітіння, Трійця.

Завдання 3 (в групах)

Скласти і прочитати народні прикмети.

Ранній приліт шпаків і жайворів – до теплої весни.

Жайворонок з'явився – до тепла, а зяблик – до холоду.

Ранній обліт бджіл – на красну весну.

Сині хмари – на тепло і дощ.

Якщо з берези тече багато соку – літо буде дощовим, і навпаки.

Ранній грім у березні – чекай повернення морозів.

Якщо береза раніше опушиться за клена – літо буде сухе, а пізніше – дощове.

Цвіте ліщина – час виставляти вулики на пасіку.

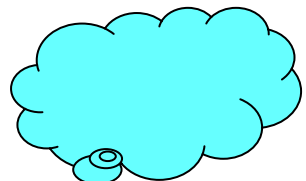
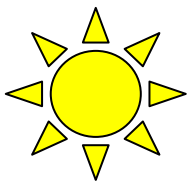
Великі роси – на добрий врожай.

Якщо рання весна щедрить інеєм – на хорошу погоду.

Здавна наші козаки славилися своєю силою. Давайте подивимося, чи достойна зміна їм підростає (міряються силою)

Завдання № 4 (в групах)

Складання закличок.

2-гр.

.....весно красна!

..... радість, щастя!

.....розквітали!

.....прилітали!

.....стрічали!

3-гр.

Сонце, квіти, весну, радіти, діти, пісні, грати, зустрічати, птахи.

4-гр.

До нас іде весна чудова

Весела, світла...(веселкова)

Скрізь стало радісно і світло,

Все навкруги нараз...(розквітло)

І світить сонечко згори

На поле, ліс і на...(двори).

Зазеленіло зразу всюди,

Беруться до роботи...(люди).

Бо й приказка така існує –

Що день весняний рік...(годує)

І от весна іде до краю:

Уже фіалка...(зацвітає),

5-гр.

І скоро сад увесь розквітне, Гріє сонечко...(привітно).

Весна багато вже зробила:

Всю землю дощиком...(умила),

І квіти всюди зацвіли,

Щоб рідний край пташки...(знайшли)

Така в весни велика сила –

Вона чудова, гарна...(мила).

Усі ми любимо весну,

Привітну, теплу,...(осяйну).

Завдання №5

Готуючись до уроку наші діти випікали жайворонків.

Ось, які вони у нас вийшли.

Пташок викликаю

З теплого краю.

Летіть, соловейки,

На нашу земельку,

Спішіть, ластівоньки,

Пасти корівоньки.

Веснянка «Ой, весно!»

Ой, весно, весно, наша чудесна,

Полям, лугами погуляй з нами (2)

Полям лугами погуляй.

Над білим садом всип щастя градом (2)

Полети, весно, понад землею

Прийдеш до мене, станеш моєю (2)

Надійшла весна прекрасна,

Многоцвітна, тепла, ясна,

Ніби дівчинка в вінку.
Ожили луги, діброви,
Повно гомону, розмови
І пісень в чагарнику.

Додатки

Що за пташка на дубку, завела своє ку-ку! (зозуля)
Швидко скрізь цей птах літає,
Безліч мушок поїдає,
За вікном гніздо будує,
Тільки в нас він не зимує. (ластівка)
У гаю все тьох та тьох,
Та іще ж так дзвінко...
Що за співанки тії?
То співають... (солов'ї)
Які ноги, такий ніс.
По болоту ходить скрізь.
Хату на хаті має,
Жабам рахунок знає. (лелека)
Перелітний птах,
Співати мастак,
Найпершим прилітає,
Зимує в Африці й Китаї (жайворонок)

Тема. Шкідливі звички.

Мета. Дослідження історії виникнення тютюнопаління, наркоманії в Україні, розвиток в учнів навички свідомого керування власною поведінкою, робити правильний вибір у житті на користь здоров'я; розширення знань учнів про негативні наслідки дії тютюну, алкоголю та наркотиків на організм людини; розвиток вміння та навички свідомого вибору здорового способу життя; виховання людини, що вміє піклуватися про своє здоров'я, створення умов для проявів творчої індивідуальності кожного учня.

Бесіда на тему «Тютюнопаління – це корисна, чи шкідлива звичка?»

- Що таке шкідливі звички?
- Які шкідливі звички ви знаєте?
- Які корисні звички у фізичному здоров'ї ви набули за прожиті вами роки?
- Про які шкідливі звички можна сказати, що вони вам не друзі?

2. Мотивація діяльності

- Що потрібно робити, щоб бути здоровим?
- Що шкодить здоров'ю людей? Чи корисно палити цигарки?
- Чому так багато дорослих і підлітків палять, якщо це шкідливо?
- Як ви гадаєте: чи можемо ми привернути увагу дітей і дорослих до Проблеми тютюнопаління? Як?

-Провести акцію

Згодна, але, щоб організувати і провести таку акцію потрібно самим якнайбільше знати про тютюнопаління, його шкоду і наслідки. Тому вам необхідно об'єднатися в групи.

3. Розбір дітьми завдань, питань на які потрібно знайти відповіді.

I. Кореспонденти - проводять опитування, готують відеосюжет.

II. Науковці – готують інформацію про те – де і коли з'явилася перша інформація про тютюнопаління, як виникли перші цигарки, тощо.

III. Медики – про шкідливість тютюнопаління для організму очима косметолога, дерматолога, кардіолога, невропатолога, онколога, стоматолога.

IV. Дослідники – яке міжнародне свято, пов'язане з тютюнопалінням? Коли його святкують?

1. Написання диктанту про шкідливість тютюнопаління.

2. Пошук інформації та написання рефератів,

3. Пошук відповідей на поставленні запитання.

4. Випуск стіннівок, плакатів, санбюлетнів.

5. Підготовка презентацій, відеороликів.

6. Виготовлення емблем, знаків.

7. Написання твору-міркування «Чому я не буду палити?»

8. Складання антиреклами тютюнопаління.

9. Складання частівок.

10. Анкетування серед учнів 1-4 кл.

11. Оформлення виставки « Сходинок здоров'я»

12. Виступ агітбригад.

13. Конкурс творів « Чому я не буду палити?»

14. Перегляд відеосюжетів, презентацій.

15. Виготовлення та розповсюдження пам'яток « Тютюнопалінню – ні!»

16. Нагородження переможців конкурсу творчих робіт « Чому я не буду палити?».

17. Виховна година – акція « Палити - здоров'ю шкодити»

Тема. Палити – здоров'ю шкодити

Мета. Формування навички свідомого керування власною поведінкою; інформування школярів про негативні наслідки дії тютюну на організм людини; розвиток вміння та навички свідомого вибору здорового способу життя; вироблення психологічної протидії тютюнопаління. Виховання в учнів самостійності, наполегливості, рішучості.

Підготовка матеріалів до акції в процесі спільної творчої роботи учнів 1-4 класів.

Хід виховної години

I. Організаційний момент.

- Дітки, чим ми займалися останнім часом?

- Як проходила підготовка до акції у нашому класі?

(Дитячі відповіді)

Метою сьогоднішнього нашого заходу є розповісти про що дізналися під час проекту та підготувати матеріал до акції. Давайте об'єднаємося в групи і

продовжимо нашу роботу. На ваших столах є питання. Прошу уважно подивитись і визначитись хто буде відповідати.

I гр. Кореспонденти.

Результати опитування.

Відеосюжет.

Хто з вас бачив дорослих і дітей, що палять?

Як ви гадаєте, чому вони це роблять?

II гр. Історики.

Хто і коли завезли тютюн до Європи? України?

Народи яких країн використовували тютюн?

У яких цілях його використовували?

Чи має тютюн лікувальні властивості?

III гр. Медики.

Як впливає на організм людини куріння?

Якими хворобами хворіють курці?

Чим загрожує куріння у ранньому віці?

Як може зашкодити куріння вагітним жінкам?

IV гр. Експерти.

Чому не можна курити учням?

Чи варто наслідувати шкідливі звички?

Що є причиною куріння серед молоді та учнів?

Навіщо мати свою думку і свої переконання?

Зробіть висновки про негативний вплив куріння.

Яке міжнародне свято, пов'язане з тютюнопалінням?

Для того, щоб підготувати матеріал для акцій, потрібно змінити наші групи.

Завдання 2

Розрізні картинки (знаки).

Підібрати до знаку назву.

Ще в нашому класі було проведено виставку плакатів проти паління.

Частівки - добавлянки

Вихвалявсь _____ в городі

Популярністю у моді.

Ви ж на моду _____

_____ споживайте.

Слова для довідки: тютюн, не зважайте, вітаміни

Наш Андрійко скрізь _____

Довго не барився

Він _____ запалив

Ледве _____.

Слова для довідки: устиг, цигарку, не вдушився

Рома _____ купив

Запалив _____

На _____ фізкультури

_____ ні разу.

Слова для довідки: цигарки, відразу, уроці, не віджавсь

Палить батько, палить _____,

Палить донька й _____.

Щоб зайти до них у _____

Треба _____ вдягати.

Слова для довідки: син, мати, хату, протигаз

_____ про це повинні

Ми _____ з тобою

Перш, ніж взятись _____

Думай _____.

Слова для довідки: пам'ятать, завжди, за цигарку, головою

Члени агітбригади нашого класу виступлять в інших класах НВК.

Антиреклама тютюнопаління (скласти 2-4)

Оформити «Сходинки здоров'я»

На ваших столах учнівські твори-міркування «Чому я не буду палити?»

Вам необхідно визначити переможця, який буде нагороджений на загальній шкільній лінійці.

Завдання 3. Рольова гра.

Уявіть ситуацію: ваш друг похвалився, що він уже зовсім дорослий і вміє палити, запропонував навчити вас. Придумайте варіанти відмови від запропонованої цигарки.

Завдання 4. Складання пам'ятки «Тютюнопалінню – ні»

Виберіть пункт, який потрібно записати в пам'ятку.

Не паліть, щоб:

I гр.

Бути веселим

Довести собі і всім, що я сильна і вольова людина.

Не стати піддослідним кроликом, на якому тютюнові компанії визначатимуть якість своїх виробів і кількість своїх прибутків

II гр.

Мати більше вільного часу

Зберегти своє здоров'я, зовнішність

Не соромитись свого голосу, зубів, подиху

Мати добрі стосунки із сім'єю, з батьками

III гр.

Мати багато друзів

Не стати носієм отруйних речовин, що спричиняють хвороби моїх близьких

Не просити у порядних людей дозволу закурити або шукати місця для куріння

IV гр.

Не обманювати батьків

Заощадити кошти для сімейного бюджету

Не стати причиною домашньої чи лісової пожежі через покинутий недопалок

Бути свіжим, бадьорим, повним сил та енергії.

Ці пам'ятки ви роздрукуєте і розповсюдите.

Ми з вами виконали своє завдання. Ви молодці, дуже гарно підготувалися. Були активними. Давайте закінчимо наше спілкування такими словами:

Любий друже!

В своєму житті

Чи бути здоровим –

Вирішуєш ти.

Цурайся цигарки,

Від чарки тікай.

Здоровим і сильним ,

Щасливим зростай!

Здоров'я – це сила!

Здоров'я – це клас

Хай буде здоров'я

У вас і у нас.

Додатки

Питання для анкети:

Чи палить ваш батько?

Чи палить ваша мама?

Чи палять ваші старші братик, чи сестричка?

Чи доводилося вам спробувати палити?

Питання для відео репортажу.

Як ви ставитесь до людей, що палять?

Чи палите ви?

Хто вперше вам запропонував цигарку?

Чи отримуєте ви від цього задоволення?

Навіщо ви курите?

Чи хотіли б кинути цю звичку?

Чи хотіли б, щоб палили ваші діти?

Що б сказали, якби побачили, що палить ваш син, чи донька?

Якби повернути час, чи спробували б палити знову?

Частівки

Вихвалявсь тютюн в городі

Популярністю у моді.

Ви ж на моду не зважайте –

Вітамін споживайте.

Наш Андрійко скрізь устиг

Довго не барився

Він цигарку запалив

Ледве не вдушився.

Рома цигарки купив
Запалив відразу
На уроці фізкультури
Не віджавсь ні разу.

Палить батько, палить син,
Палить донька й мати.
Щоб зайти до них у хату
Треба протигаз вдягати.

Пам'ятать про це повинні
Ми завжди з тобою
Перш, ніж взятись за цигарку
Думай головою.

Тема. Хай світом править доброта.

Мета: розвивати в учнів доброзичливість, вміння співчувати, милосердя;
виховувати дітей у дусі відродження українських традицій благодійності;
залучати школярів до практичної благодійності.

Бесіда на тему «Що таке добро»

- Як ми уявляємо «добро» (за допомогою малюнка, музики...);

- Чи можемо доторкнутись Добра?

- Чи можна покуштувати ?

- Чи можна понюхати ?

Добро – це мама (ніжність, ласка, готовність прийти на допомогу...);

Добро – це «бути людиною»;

Добро – це вміння розділити радість з іншим.

- Як ви розумієте слова: добро, милосердя, милостиня?

- Хто потребує милосердя?

- Чи важко бути добрим, чуйним?

- Чи хочете ви ставати добрішими?

- Чи бажаєте допомогти іншим?

Діти читають твори В.О.Сухомлинського, «Суниці для Наталі», «Важко бути людиною», «Горбатенька», «А серце тобі нічого не наказало», шукають та вчать прислів'я, пишуть замітки в газету, підбирають назву газети, відвідують реабілітаційний центр, будинок пристарілих, дитячий будинок та дитячий притулок, виготовляють подарунки для воїнів АТО, готуються до благодійного ярмарку, виготовляють подарунки, тощо.

Акція милосердя.

Випуск стінгазети.

Проведення уроку доброти.

**Тема. «У душах людських хай палає тепло,
Людське милосердя хай творить добро.»**

Мета. Формувати моральні основи дитячої особистості засобами слова, розвивати в учнів доброзичливість, вміння співчувати, милосердя; виховувати дітей у дусі відродження українських традицій благодійності; залучати школярів до практичної благодійності.

Обладнання: плакати з висловами, тлумачний словник.

Хід уроку

Людина, яка думає тільки про себе і шукає в усьому свою вигоду, не може бути щасливою. (Сенека)

I. Організаційний момент.

Дітки, як ми готувалися до цього проекту?

Чи цікаво вам було?

Для чого нам це потрібно?

(Дитячі відповіді)

II. Робота над темою уроку.

Сьогодні ми з вами спробуємо бути журналістами. Скажіть, будь ласка, до кого потрібно бути милосердними?

Прошу вас продовжити речення «Милосердя – це ...»

Давайте зазначимо з тлумачного словника.

Робота в групах.

Завдання 1.

Серед людських рис характеру прошу вибрати лише ті, які притаманні милосердній людині.

товариська, сердечна, відверта, наполеглива, працелюбна, вимоглива, щира, сильна, чуйна, ввічлива, егоїстична, сумлінна, зла, мужня, доброзичлива, правдива, тактовна, лінива, вірна, лагідна, акуратна, люб'язна, самовпевнена.

Завдання 2.

Гра «Шифрувальник».

Відібрати прислів'я про доброту, милосердя. Як ви їх розумієте?

Як ви вважаєте: чи потребуємо милосердя ми з вами?

Завдання 3. Ситуація

1. На великій перерві учні гралися на вулиці. Після дощу лишилися калюжі.

Оленка посковзнулася і впала в калюжу. Хлопці, її однокласники почали голосно сміятися. Оленка не могла підвестися, бо дуже боліло коліно. На очі наверталися сльози. Раптом до дівчини підійшов Сергійко. Він подав їй руку, допоміг підвестися, почистити одяг, поцікавився, чи не боляче. Як можна назвати поведінку однокласників? А Сергійка?

2. У Миколки була подружка Ніна. Одного разу, коли вони гралися біля річки, то побачили на березі велику жабу. Хлопець підняв камінь і вбив нещасну тваринку. Ніна зойкнула і побігла геть. З того часу вона більше не дружила з Миколкою. Чому? Невже жаба дорожча за дружбу?

3. Все гаразд, мамо, документи в будинок пристарілих оформлені. Там вам буде добре... Спокій, тиша, обслуговування... І ми не набридимо. Звісно, інколи будемо заглядати. Ми ж не куди-небудь, а в будинок пристарілих. Там вам буде краще ніж з нами...

А ви, як гадаєте? Чи на таку старість чекала мати?

4. В автобусі їхало багато людей. Семирічний Сашко сидів на передньому сидінні і дивився у вікно. Поруч з ним ледь стояла старенька бабуся.

Допоможіть хлопчику вчинити по-совісті.

Завдання 4. Презентація

Кожна група отримала певне завдання. Одним із завдань було відвідати: реабілітаційний центр, дитячий притулок, будинок пристарілих. Прошу презентувати ваш виступ. Хто готовий? (Дитячі відповіді)

На допомогу учням:

1 група – схема,

2 група – продовжити за початком.

3 та 4 групи – замітка до стінгазети.

2 група. У сирітських дітей багато що є. Затишні спальні, на ліжечках новенькі ковдри, чудові іграшки. В їдальні смачний борщ. Велика бібліотека і спортивна зала, світлі класи. Діти, як діти...

Милосердя, доброта. Ще з давніх-давен благодійність була в традиціях нашого народу. Цілком природним і закономірним вважається допомогти знедоленому, нещасному, поділитися шматком хліба, дати притулок безлюдному, захистити старість і немічність, порятувати хворого чи каліку, заступитися за беззахисного і скривдженого.

Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердечність, вміння розділити чужий біль, підтримати у важку хвилину, розрадити в горі та біді – це в характері нашого народу.

Розминка «Закінчи речення» після презентації.

Розтане навіть крижана глиба

Від слова теплого... (спасибі).

Зеленіє навіть пень,

Коли почує... (добрий день)
І у Франції, і у Словаччині
На прощання кажуть... (до побачення)
Завдання 5

Вибір назви газети. Випуск газети.

III. Підсумок уроку.

(Музичний супровід)

З давніх-давен дзвони, окрім богослужіння повсюдно використовувались і як набат для сповіщення на якогось лиха, біль, сполох під час пожежі, ворожого нашестя.

Сьогодні дзвони б'ють на сполох, закликають нас до МИЛОСЕРДЯ, ДОБРОТИ.

Бо тільки милосердя робить нас справжніми людьми.

Будьте милосердні, бо суд немилосердний до того, хто не вчинив милосердя.

Тож, до кого ми повинні виявити милосердя?

Як не образити милосердям?

Чи важко творити добро?

А чи будете ви робити добро?

Я хочу прочитати вам наказ, який написав В.О. Сухомлинський. Ви не просто прослухайте його, а візьміть його в життя як пам'ятку.

Бути хорошими дітьми – означає не допустити, щоб старість батька чи матері була отруєна твоїми поганими вчинками.

Вмій відчувати найважчі душевні муки матері й батька, їхня хвороба – твоя біда.

Бережи здоров'я батьків. Пам'ятай, що ранню старість і хвороби батькам приносять не лише праця та втома, а й хвилювання, переживання, тривоги, прикрощі.

Найбільше вражає батьків дитяча невдячність, байдужість сина чи доньки.

Я дякую вам всім за роботу. І сподіваюсь, що ви виростите справжніми людьми.
А зараз порада для всіх нас .

Не скупись на ласку,

Слова не жалій,

Як багато світла

В радості твоїй!

Ти її для інших
Передай сповна.
Щедрість серця людям
Вичерпай до дна,
В тому справжня радість
В тому щастя є:
Людам віддавати
Все тепло своє.

Тема. Рослини і тварини рідного краю

Мета. Вивчати флору і фауну Уманщини, червонокнижні рослини рідного краю; учити учнів дотримуватися правил культурного поводження у природі, виховувати любов до природи, бережне ставлення до неї.

1. Екскурсія в природу: в ліс, в парк, до водойми.

Мета : виявити знання учнів про рослинний та тваринний світ своєї місцевості, про неповторність краси природи рідного краю, розвивати спостережливість, пізнавальну активність, потребу в спілкуванні з природою ; закріпити правила поведінки у природі, виховувати дбайливе ставлення та любов до природи рідного краю.

2. Бесіда з дітьми на тему « Що я знаю про рослини та тварини «Софіївки», Черкащини?»(савці, птахи, риби, комахи).

3. Переглянути відеофільми про рослинний і тваринний світ «Софіївки».

4. Провести усний журнал «**Червонокнижний світ рослин та тварин рідного краю**»;

5. Виготовити леп бук, колаж.

6. Випустити стіннівку «**Софіївка, якої я не знав**»

7. Підготувати презентації.

8. Провести свято «Зустріч птахів».

9. Виготовити календар спостережень.

10. Виготовити пам'ятки поведінки в природі.

11. Підібрати прислів'я, приказки, легенди, загадки про рослини.

12. Читати казки про тварин, інсценізація, театралізація, лялькова вистава.

13. Гра «Впізнай рослину (тварину)».

14. Скласти діалоги, есе, власні казки, загадки.

15. Оформити фотовиставку « **Прекрасне поруч**»

16. Виготовити книжечку власних казок та загадок.

17. Орігамі.

18. Аплікація.

19. Провести урок – гру «**Зустріч природознавців**», урок – гру « **Читаємо книгу природи**»

Урок – гра «Зустріч природознавців»

Мета: Виявити знання дітей про ссавців Черкащини, отримані ними в результаті пошуково-дослідницької роботи, вміння орієнтуватись в найближчому природному оточенні.

Вправляти в діалогічному спілкуванні між молодшими та старшими партнерами; удосконалювати навички складання описових розповідей за схемою; формувати пам'ять, мислення, увагу, уяву.

Виробляти вміння взаємодіяти в межах певної групи, виховувати взаємоповагу між її членами.

Поглиблювати інтерес до вивчення природи рідного краю.

Хід уроку-гри

Діти заходять і вітаються.

- Діти, а як по іншому можна привітатися з людьми?

Відповіді дітей (Привіт, доброго здоров'я, доброго дня, здрастуйте, здоровенькі були, вітаю, дозвольте вас привітати).

- А як ви думаєте, чому ми тут зібралися разом?

Відповіді дітей (Розповісти про тварин нашого краю, дізнатися про інших тварин Черкаської області, поділитися своїми знаннями з іншими).

- Де ви знайшли інформацію про тварин Черкаської області, нашого краю?

Відповіді дітей (З батьками, з учителем, з книжок, з енциклопедії).

- Кожен з вас добре попрацював. Тому ми прийшли сюди, щоб поділитися знаннями з іншими та отримати нові знання. І будемо працювати під девізом: «Навчився сам – навчи товариша».

- Діти, а що це у вас в руках?

(Картинки тварин, про яких ми знаходили інформацію).

- У нас на карті Черкаської області вже є зображення тварин, про яких ви знаєте. А сьогодні нашу карту ви поповните картинками нових тварин, про яких ви дізналися.

- Діти, подумайте, що спільного між всіма цими тваринами, зображення яких ви тримаєте?

Відповіді дітей (Вони тварини, дикі, ссавці, вони проживають в Черкаській області).

- Також ці тварини мають багато відмінного. Чим вони відрізняються?

Відповіді дітей (Розміром, кольором, назвою).

- Зараз ми розділимо даних тварин на три групи – за місцем проживання. Зараз сядьте за той стіл, де є умовне позначення місця проживання вашої тварини.

- Перш, ніж розпочати роботу в групах, кожній групі потрібно:

1.Обрати лідера групи.

2.Домовитися між членами групи, хто за ким буде розповідати.

3.Розповідь здійснювати за схемою.

4. Після розповіді всіх членів групи, лідер коротко розповість про тварин даного місця проживання.

- А щоб успішно працювати в групах, повторимо правила спільної роботи:

1. Працюй так, щоб не заважати іншим.
2. Вислуховуй думки товаришів.
3. Дотримуйся відведеного часу.
4. Дотримуйся правила «піднятої руки».
5. Презентувати свою роботу може кожен по черзі.
6. Лідер представляє спільну роботу групи.
7. Будь ввічливим, стриманим.

- А тепер можете приступати до роботи в групах і ділитися інформацією з товаришами. (Здійснюю керівництво)

- Тепер лідери можуть порадитися між собою і вирішити, хто першим буде виступати від імені своєї групи і представляти тварин даного місця проживання. (Лідери розповідають про групу тварин по схемі).

- Молодці, добре попрацювали. Думаю, що кожен з вас дізнався щось нове. А тепер давайте пограємось.

Гра з м'ячем

«Скажи одним словом»

1. У зайця довгі вуха – довговухий.
 2. У лисиці рудий хвіст – рудохвоста.
 3. У ведмедя косі лапи – косолапий.
 4. У білки хвіст довгий – довгохвоста.
 5. У вовка гострі зуби – гострозубий.
 6. У хом'яка товсті щоки – товстощокий.
 7. У миші тонкий хвіст – тонкохвоста.
 8. У зайця куций хвіст – куцохвостий.
 9. У кутори звичайної гостра морда – гостро морда.
 10. У соні садової хвіст трьох кольорів – триколірний.
 11. У кажана широкі крила – ширококрилий.
 12. Лось їсть траву – травоїдний.
 13. У ласки прудкі ноги – прудконога.
 14. В козулі довгі ноги – довгонога.
 15. В куниці пишний хвіст – пишно хвоста.
 16. Видра любить воду – водолюби ва.
 17. В оленя круті роги – круторогий.
- Ми пограємо в гру «Запитайте, що вас цікавить». Уявіть себе тваринкою і скажіть про це всім дітям. Наприклад: «Я – лисичка. Запитайте, що вас цікавить?».
- Діти:
- Де ти живеш? З ким би ти хотіла дружити? Кого ти боїшся? Що любиш їсти? Що ти не любиш? Як до тебе ставляться люди?

- А тепер настав час закінчити роботу по створенню карти «Дикі ссавці Черкащини». Візьміть кожен свою картинку і приклейте на карту, враховуючи місце проживання даної тварини. (Діти працюють біля карти і сідають на місця.)

- Діти, подивіться, чому деякі зображення тварин обведені олівцем червоного кольору?

Діти: Ці тварини занесені до Червоної книги і потребують охорони.

- А щоб зберегти даних тварин і щоб не зникли інші ссавці, люди повинні знати правила охорони природи і, зокрема, тварин.

- До нас на проект приїхав репортер передачі «У світі тварин» і хоче запитати вас, які б ви внесли пропозиції, щоб зберегти тварин Черкащи-ни.

Діти:

1. Не знищувати тварин.
2. Підгодовувати звірів.
3. Не залишати у полі, у лісі непогашених вогнищ.
4. Не залишати після себе сміття в місцях відпочинку, на природі.
5. Не забирати до дому дітлахів диких тварин.
6. Не галасувати на природі.
7. Не поділяти тварин на корисних і шкідливих.
8. Навчати правилам дітей і дорослих.

- Також до вас приїхала юний кореспондент рубрики «Цікавинки з життя тварин» і хоче у вас взяти інтерв'ю.

Кореспондент: Я чула, що ви провели велику роботу в своєму класі, поділіться цікавою інформацією про диких тварин Черкащини.

- Що ви можете сказати? Дякую.
- Що вас зацікавило?
- Що нового дізналися ви?
- Будь ласка, ми вас послухаємо.
- Що ви нам повідомите?

Діти, чи сподобалося вам те, чим ви сьогодні займалися? Що вам сподобалося? Чи хочете і надалі вивчати природу Черкащини?

Тепер ви можете всім друзям розповідати про тварин Черкащини. Дякую.

До побачення.

Урок – гра „ Читаємо книгу природи”

Мета: Розширювати знання дітей про рослинний світ Черкащини. Вчити розрізняти дерева, кущі, трав’янисті рослини. Заохочувати учнів до самостійного пошуку потрібної інформації. Розвивати пізнавальну активність, допитливість; збагачувати словник дітей. Виховувати бережне ставлення до природи.

Хід уроку

I. О/м.

II. Бесіда.

- Які ви знаєте рослини, що ростуть у нашій місцевості?
- Як ви думаєте, про які рослини ми будемо говорити сьогодні? (дерева, кущі, трав’янисті рослини).
- Чому ви так думаєте? (Клас поділений на три групи. Збирали інформацію про дерева, кущі, трав’янисті рослини).

Робота в групах:

- Давайте зайmemo місця, згідно груп рослин, над якими ви працювали.

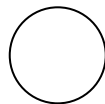
Діти сідають згідно позначень на партах і своїх емблем.

дерева

кущі

трав’янисті рослини

Представлення груп. Діти задалегідь приготували загадки про дерева, кущі, трав’янисті рослини.

- Діти, у природі є багато видів рослин. Але у них є щось спільне.

„ Мозковий штурм”: Що спільного, а що відмінного у цих рослин?

	Рослини	
Дерева	кущі	трав’янисті рослини
Один високий дерев’яний	Декілька	м’які соковиті стебла
Стовбур	низьких	
	Твердих стебел	

Спільне: мають корінь, стебло, листок, квітку, плід з насінням.

Відмінне – різний корінь, стебло, листок, плоди і насіння.

Кожна група отримує малюнки I-дерева, II- кущі , III- трав’янисті рослини.

Доведіть, що це саме ці рослини.

(- Ми вважаємо, що це... тому, що...)

Гра „Незакінчені речення” (використовуючи мікрофон)

I- дуб, береза, ліщина, клен - це...

II- шипшина, смородина, агрус, глід – це...

III- суніця, пролісок, огірок – це...

Кожна команда підготувала по два цікавих запитання для інших груп.

Запитання-відповіді.

Діти готували легенди, прислів'я, ребуси, загадки. Проходить обмін інформацією (матеріал систематизується).

- Діти, чи все ми дізналися про рослини?
- Чи може людина знати все?
- Я пропоную продовжити поповнювати наші знання. Наступного разу ми будемо говорити про рослини, що занесені до Червоної книги України.
- Чому ми повинні берегти природу? (Мікрофон).

Все на землі, все треба берегти:

І птаха, й звіра, і оту травину.

Не чванься тим, що цар природи ти,

Бо врешті, ти - лише її частинка.

ШКІДЛИВІ ЗВИЧКИ (ДИКТАНТИ)

2 клас

ДИТИНА І КУРІННЯ

Діти, які курять, часто хворіють. Вони повільно ростуть, слабкі. Куріння знижує фізичну силу дитини.

3 клас

АЛКОГОЛЬ І ЗДОРОВ'Я

Дія алкоголю на організм руйнуюча. Він негативно впливає на органи травлення, головний мозок, нервову систему. Алкоголь затьмарює розум та вбиває людину.

КУРІННЯ І ЗДОРОВ'Я

У тютюну багато шкідливих речовин: нікотин, чадний газ. Ці речовини викликають хворобу легенів. Пам'ятай! Куріння і здоров'я несумісні!

4 клас

НІКОТИН - ОТРУТА

Куріння - шкідливе для здоров'я. Найбільшу шкоду тютюн приносить підлітковому організму. Люди, які почали палити до 15 років, помирають від раку легенів у 5 разів частіше. В цигарках міститься близько 1200 отруйних сполук.

На організм дівчаток нікотин впливає значно згубніше.

Нікотин - отрута! Він повільно вбиває ваші таланти, красу, працездатність.

Ваше здоров'я - у ваших руках!

Куріння губить людський організм.

У димі спаленого тютюну міститься багато шкідливих для здоров'я хімічних сполук, насамперед нікотин. Відомі ознаки тяжкого отруєння ним: головний біль, запаморочення, розлади зору й слуху. Потім блідне обличчя, активно виділяється слина, розширюються зіниці, розладнується робота серця, падає тиск, людина втрачає свідомість.

Куріння згубно впливає на людину, вона швидше старіє. А який неприємний вигляд мають задимлені зуби курців!

Коли людина починає курити з молодого віку, то ця звичка закріплюється і позбавитися її дуже важко. Тому будьте обачні!

Тютюн та дим дуже шкідливі для вашого здоров'я і життя. (90 сл.)

Небезпечно - "наркоманія"

Наркотики виправдовують свою другу назву "біла смерть".

Від наркотичних засобів людина деградує у двадцять разів швидше, ніж від алкоголю. Вони атрофують мозок, руйнують кров. У тих, хто вдихає їх разом з цигарковим димом, виникають злякисні пухлини дихальних шляхів.

Людина, яка раз спробувала наркотики, як правило, повертається до цього заняття ще і ще, постійно втішаючи себе тим, що при першому ж бажанні може покінчити

з цією згубною пристрастю. Але з рук "білої смерті" вирватися дуже й дуже нелегко.

Оскільки наркотики паралізують волю людини, їй самій важко порвати зі згубною звичкою.

Необхідно шукати шляхи до душі хворого і якомога швидше звернутися за допомогою до лікарів. А краще - стережіться цієї "білої смерті"! (100 сл.)

Шкода від вживання спиртного

Люди, які вживають спиртне, частіше хворіють від інших. Пристрасть до спиртного вкорочує життя на багато років. Часто стає причиною смерті. Усі алкоголіки передчасно старіють, лисіють, у них випадають зуби. Хода стає хиткою, тремтять руки, неохайно одягаються. Вдома в такій сім'ї часті сварки. Необхідно про це пам'ятати з самих дитячих років і берегти своє здоров'я змолоду. (59сл.)

Наркоманія - це "біла смерть"

Слово "наркоманія" означає божевілля. Справді, коли людина використала наркотик, у неї розладнується увага, мислення, мова. Інколи достатньо однієї дози, щоб потім потерпати все життя. Наркоманія майже невиліковна, тому краще не попалати під вплив "білої смерті". Люди, які приймають наркотики, мають жалюгідний вигляд, у них немає сім'ї, вони втрачають роботу. Ці люди приречені на загибель. Будьте обачні! (63 сл.)

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ (диктанти)

2 клас

ПОДАРУНОК ПРИРОДИ

Природа подарувала людині надзвичайно цінний готовий продукт харчування - молоко. У ньому містяться майже всі необхідні людині вітаміни.

РЕЖИМ ДНЯ

Кожному учневі необхідно дотримуватися розпорядку дня. Це означає, що тобі потрібно спати, їсти, гуляти, читати, готувати уроки завжди в один і той же час. Тоді ти почуватимеш себе бадьорим і здоровим.

ЗАГАРТУВАННЯ

Сонце, повітря і вода допоможуть твоєму організму загартуватися. Загартування запобігає хворобам і покращує самопочуття.

ПОВІТРЯ І ЗДОРОВ'Я

Перебування на свіжому повітрі має велике значення для твого здоров'я. Чисте повітря сприяє укріпленню твого організму.

3 клас

ЧИСТОТА- ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я

Вранці ти чистиш зуби, вмиваєшся, розчісуєш волосся. Перед прийомом їжі миєш руки з милом. Увечері, перед сном, миєш ноги або приймаєш душ. Для чого це?

Виявляється, що в бруді розмножуються збудники різних хвороб. І хто часто миється, стежить за чистотою свого тіла - той захищає себе від хвороб. Чистота-запорука здоров'я.

ФІЗИЧНА ЗАРЯДКА ТА ЗДОРОВ'Я

Кожного ранку кішка після сну потягується. Вона витягує передні, а потім задні лапки. Так вона робить зарядку. Із зарядки починають свій день і спортсмени, солдати. Фізична зарядка-це заряд бадьорості на весь день. А з щоденної бадьорості складається наше здоров'я.

КОМОРА ВІТАМІНІВ

Декілька тисяч років тому людина познайомилася з морквою. Набираючи сили від землі і сонця, морква стала солодкою і червоною. Усі полюбили цю рослину. Хто вживає моркву, мало хворіє, краще бачить, має гарну шкіру і волосся. Тож їжте моркву і будьте здоровими!

КОРИСНІ ПОРАДИ

Два рази на рік відвідуйте лікаря для перевірки загального стану здоров'я..Здорові зуби бувають у здорових людей.

Споживайте багато овочів, фруктів, м'ясо, рибу. Обов'язково чистіть зуби після сніданку та після вечері.

Не їжте багато солодощів!

ГІГІЄНА ЗОРУ ТА СЛУХУ

Магнітофон, телевізор, комп'ютер служать людині. Вони можуть бути і друзями, і ворогами. Гучна музика, тривале сидіння перед телевізором чи комп'ютером шкодять здоров'ю і погіршують слух, псуєть зір. Особливо це небезпечно для дитячого організму.

МУЗИКА ЛІКУЄ

Про сприятливий вплив музики на стан здоров'я людини знали ще в давнину. Приємна мелодія прискорює навіть ріст рослин. А що говорити про людей з їх тонкою і складною нервовою системою? Приємна музика покращує настрій і самопочуття людини.

4 клас

ЗДОРОВ'Я

Здоров'я - це те, без чого людина не може бути щасливою. Ми знаємо, що ні за які гроші цього не купиш. Здоров'я можна сформувати, здобути, зміцнити шляхом

напруженої праці над собою. Зберегти здоров'я допоможе здоровий спосіб життя, який повинен формуватись у сім'ї.

Здоров'я - найбільша цінність не лише окремої людини, а й усього суспільства. Адже це не тільки відсутність хвороб, а й високий рівень адаптації, добре почуття, добробут, хороші стосунки.

ГІГІЄНА ПИСЬМА І ЧИТАННЯ

При письмі і читанні сидіть рівно, злегка опираючись на спину парти. Ноги ставте на підлогу рівно. Не притискайтеся грудьми до парти.

Світло повинно падати зліва. Так воно не робить тінь від руки.

Відстань від очей до нижньої і верхньої частини книги чи зошита повинна бути однаковою. При цьому вона має бути рівною довжині на відстані зігнутої руки від ліктя до кулачка.

ПРАВИЛА СИДІННЯ ЗА ПАРТОЮ

Неправильне сидіння за партою призводить до скривлення хребта і захворювання очей. Піклуйся про своє здоров'я! Сиди за партою прямо, голову ледь нахили вперед. Попереком обіприся на спинку сидіння. Відстань від очей до книги повинна дорівнювати 35 сантиметрам. Плечі тримай на одному рівні, лікті-на парті. Ноги мають стояти на підлозі.

У ПОХІД ПО ЦІЛЮЩІ ТРАВИ

Відцвіли лісові й польові трави. Прийшла пора збирати плоди і коріння лікарських рослин. У багатьох плодах і ягодах є велика кількість лікувальних речовин. Це плоди глоду, крушини, шипшини, ялівцю.

Чітко дотримуйтеся правил збирання, сушіння і зберігання лікарських рослин. Тільки так можна зберегти цінні властивості плодів.

Ягоди збирають лише зрілі. Сушать їх під залізною покрівлею або в печі.

Восени викопують і кореневища. Цінні лікувальні властивості має у собі коріння айру, алтею, валеріани, оману.

Збирайте лікарські рослини!

КАЛИНА

Калина любить рости у лузі, біля верби. Весною калина розквітає і стає гарною, мов дівчина в білому вбранні.

Ягоди калини люблять і люди, і птахи. На смак вони кислі і трохи гіркуваті, але дуже корисні: і лікують, і надають бадьорості.

Колись давно, проводжаючи сина в далеку дорогу, мати напувала його калиновим чаєм, а з собою давала хліб із калиною.

Коли в домі свято, на стіл поряд з хлібом кладуть калину.

ЧЕБРЕЦЬ

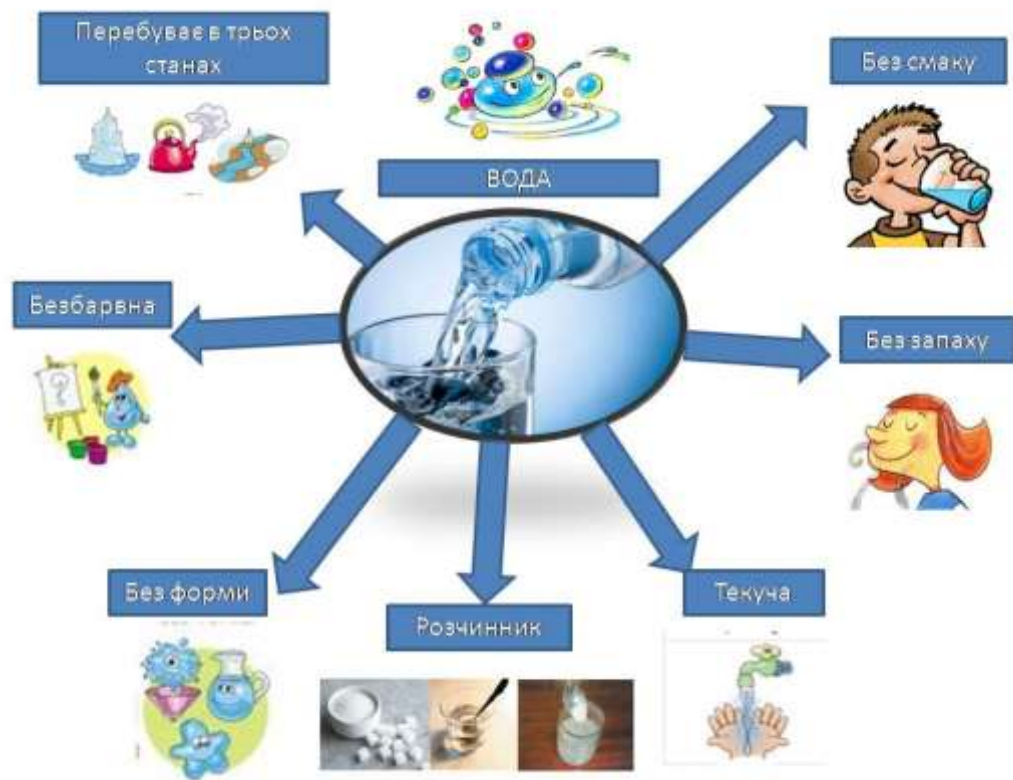
У соснових лісах, на піщаних місцях майже по всій Україні розселився чебрець. Стебла рослини вкриті дрібними листочками. На верхівках пагінців розгорнулися ніжні суцвіття. Голівки їх складаються з багатьох дрібних квіточок.

Здавна чебрець високо цінували як лікарську рослину. Її закладали в діжки під час соління овочів, приправляли різні страви. Запашну олію чебрецю включили до складу кращих зубних паст.

Результат роботи інтегрованих тижнів.

Робчі моменти

Бібліографія:

1. Гавриш Н.В. Інтегровані заняття: Методика проведення. – К. : Шк. світ, 2007. 128 с.
2. Гавриш Н. В. Сучасне заняття в дошкільному закладі : навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш. – Луганськ : Альма-матер, 2007. - 496 с.
3. Кіндрат І. Застосування інтелекту-мап у методичній роботі // Вихователь-педагог дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 9-15.
4. Кононко О. Л. Теоретичні проблеми формування у дітей шостого-сьомого років життя цілісного світобачення // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць. - Інститут проблем виховання НАПН України, 2010.- № 14 (I). – с. 162-174.
5. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики // Початкова освіта. – 2011. – № 32 (608). – С. 3-5.
6. Мариновська О. Моделювання навчальних занять на інтегрованій основі : метод. посіб. / Оксана Мариновська, Ганна Бабійчук ; за ред. О. Мариновської. – Івано-Франківськ : Симфонія-форте, 2002. – 136 с.
7. Мариновська О. Інтегративні процеси в умовах модернізації освітньої галузі / Оксана Мариновська // Джерела : наук.-метод. вісник. – 2002. – № 3–4. – С. 24-33.
8. Мариновська О. Інтегральна педагогічна технологія / Оксана Мариновська // Імідж сучасного педагога : наук.-практ. осв.-популяр. часопис. – 2002. – № 3. – С. 14.
9. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. – К.: Грамота, 2012. – 504 с.
10. Електронний посібник "Впровадження здоров'язберігаючих технологій на уроках", ludazosh1.blogspot.com